ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jany Jedličkové a soudců JUDr. Radimy Gregorové, Ph.D. a Mgr. Petra Šebka v právní věci žalobců: **a) LUKOIL Czech Republic s. r. o. (dříve ConocoPhillips Czech Republic, s. r. o.),** se sídlem Praha 5, Kutvirtova 339/5, zastoupený Mgr. Luďkem Vránou, advokátem se sídlem Praha 2, Lazarská 8, **b) BENZINA, s. r. o. (dříve Benzina a. s.),** se sídlem Praha 4, Na Pankráci 127, zastoupený JUDr. Robertem Čepkem, LL.M., Dr. advokátem se sídlem Praha 1, Vodičkova 38, **c) OMV Česká republika, s. r. o.,** se sídlem Praha 4, Na Vítězné pláni 1719/4, zastoupený Mgr. Karolínou Horákovou, advokátkou se sídlem Praha 1, Křížovnické nám. 1, **d) Shell Czech Republic a. s.,** se sídlem Praha 4, Antala Staška 2027/79, zastoupený Mgr. Luďkem Vránou, advokátem se sídlem Praha 2, Lazarská 8, **e) Eni Česká republika, s. r. o. (dříve Agip Česká republika, s. r. o.),** se sídlem Praha 8, Sokolovská 394/17, zastoupený JUDr. Petrem Novotným, advokátem se sídlem Praha 1, Platnéřská 2, proti žalovanému: **Úřad pro ochranu hospodářské soutěže,** se sídlem Brno, třída Kpt. Jaroše 7, o žalobách proti rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 31. 5. 2004, č. j. R 23-28/2004,

takto:

I. Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 31. 5. 2004, č.j. R 23-28/2004, **se zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit na náhradě nákladů řízení o žalobě žalobci a) částku 5 870,- Kč k rukám Mgr. Luďka Vrány, advokáta se sídlem Praha 2, Lazarská 8; žalobci b) částku 5 870,- Kč k rukám JUDr. Roberta Čepka, LL.M., Dr. advokáta se sídlem Praha 1, Vodičkova 38; žalobci c) částku 14 920,- Kč k rukám Mgr. Karolíny Horákové, advokátky se sídlem Praha 1, Křížovnické nám. 1; žalobci d) částku 4 580,- Kč k rukám Mgr. Luďka Vrány, advokáta se sídlem Praha 2, Lazarská 8; žalobci e) částku 5 870,- Kč k rukám JUDr. Petra Novotného, advokáta se sídlem Praha 1, Platnéřská 2, to vše do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 9. 2006, č. j. 31 Ca 84/2004-236.

Odůvodnění:

Včas podanými žalobami se žalobci u Krajského soudu v Brně domáhali zrušení rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 31. 5. 2004, č.j. R 23-28/2004, jakož i jemu předcházejícího rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 29. 3. 2004, č. j. S 72/01-1810/04-ORP, případně požadovali od pokut uložených těmito rozhodnutími upustit nebo je alespoň snížit.

I. Podstata věci a předchozí soudní řízení

Dne 14. 8. 2001 zahájil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále též „žalovaný" nebo „Úřad") správní řízení se společnostmi AGIP Praha, a. s., Aral ČR a. s., BENZINA a. s., CONOCO Czech Republic s. r. o. (v průběhu správního řízení došlo ke změně obchodní firmy na ConocoPhillips Czech Republic s. r. o.), OMV Česká republika, s. r. o. a Shell Czech Republic a. s. pro možné porušení § 3 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže (dále též „ZOHS"), jež bylo spatřováno v postupu těchto společností při stanovování prodejních cen pohonných hmot u čerpacích stanic. Podnětem pro zahájení řízení byly informace z médií o růstu cen automobilových benzínů a motorové nafty, poukazující na to, že neodpovídají vývoji cen ropy a na snahy prodejců udržet vysoké hrubé marže. Dalším podnětem k zahájení řízení byly stížnosti občanů na shodnost, popř. blízkou podobnost, prodejních cen automobilových benzínů a motorové nafty u čerpacích stanic zejména významných soutěžitelů.

Žalovaný zjistil, že tyto společnosti přistoupily ve dnech 28. 5. 2001 až 31. 5. 2001 ke zvýšení prodejních cen benzínu Natural 95. V období měsíce června shodně

nezareagovaly na pokles nákupních cen poklesem svých prodejních cen. V měsíci červenci pak shodně zareagovaly na pokračující pokles nákladů na nákup Naturalu 95 jen mírným poklesem prodejních cen. Obdobně i v měsících srpnu, říjnu a listopadu 2001 všechny společnosti postupovaly při úpravách prodejních cen tak, že v reakci na trvalý trend poklesu nákupních cen snižovaly své prodejní ceny jen v míře výrazně nižší, nežli činila míra poklesu nákupních cen. Shodné chování bylo u nich patrné taktéž při úpravě prodejních cen v měsíci září, kdy žádná z nich nezareagovala na ojedinělé zvýšení nákladů na nákup Naturalu 95 v tomto měsíci zvýšením své prodejní ceny; všechny naopak přistoupily k mírnému snížení prodejních cen. Žalovaný dospěl k závěru, že výše uvedené společnosti tímto postupem usilovaly o zvýšení své průměrné měsíční hrubé marže a vylepšení či kompenzaci svých nepříznivých výsledků hospodaření z počátečních měsíců roku 2001.

S právními účinky ke dni 3. 2. 2003 došlo k zániku společnosti Aral ČR a. s. sloučením bez likvidace podle § 69a odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku (dále jen „obchodní zákoník"), se společností BP Czech Republic, a. s. Téhož dne byla do obchodního rejstříku zapsána změna obchodní firmy BP Czech Republic, a. s. na Aral ČR, a. s. Zaniklá i nástupnická společnost byla kontrolována týmž vlastníkem a měla jediného stejného akcionáře. Nástupnická společnost převzala veškeré jmění zanikající společnosti a taktéž členové představenstva zanikající společnosti byli v době jejího zániku rovněž členy představenstva právního nástupce.

S právními účinky ke dni 31. 10. 2003 došlo k zániku společnosti AGIP Praha, a. s. sloučením bez likvidace se společností Agip Česká republika, s. r. o. (dříve Agip Česká republika s. r. o., člen koncernu). Obě společnosti byly kontrolovány shodným subjektem. Pracovníci zaniklé společnosti působí v nástupnické společnosti.

Rozhodnutí žalovaného

Původní rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 9. 2002, č. j. S 72/01-1842/02-VO II, bylo na základě rozkladů žalobců, popř. jejich právních předchůdců (dále též „žalobci" nebo „účastníci řízení") zrušeno, a to zejména z důvodu procesního pochybení. Taktéž i druhé rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 10. 2003, č. j. S 72/01-5000/03-ORP, bylo pro procesní vady předsedou žalovaného zrušeno a věc znovu vrácena k novému projednání a rozhodnutí.

Rozhodnutím žalovaného ze dne 29. 3. 2004, č. j. S 72/01-1810/04-ORP, bylo výrokem I. vysloveno, že společnosti AGIP Praha, a. s., Aral ČR a. s., BENZINA a. s., ConocoPhillips Czech Republic s. r. o., OMV Česká republika, s. r. o. a Shell Czech Republic a. s. v období od 28. 5. 2001 do konce listopadu téhož roku určovaly ve vzájemné shodě prodejní ceny automobilového benzinu Natural 95 u svých čerpacích stanic, a tím tak porušily v období od 28. 5. 2001 do 30. 6. 2001 zákaz jednání ve vzájemné shodě dle § 3 odst. 1 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže (dále jen „ZOHS 1991"), a v období od 1. 7. 2001 do konce měsíce listopadu roku 2001 zákaz takového jednání podle § 3 odst. 1 ZOHS. Uvedeným jednáním ve vzájemné shodě narušily v období od 28. 5. 2001 do konce listopadu roku 2001

hospodářskou soutěž na trhu automobilových benzínů dodávaných spotřebitelům prostřednictvím čerpacích stanic.

Za toto jednání byla výrokem II. účastníkům řízení (výše uvedeným společnostem a v případě společností AGIP Praha, a. s. a Aral ČR a. s. jejich právním nástupcům) udělena pokuta v rozpětí od 20 mil. do 98 mil. Kč. K otázce stanovení pokut jednotlivým účastníkům řízení Úřad sdělil, že mimo jiné vycházel z čistého obratu jednotlivých účastníků řízení za rok 2000 a současně zohlednil výši podílů účastníků řízení na relevantním trhu a na maloobchodní distribuční síti čerpacích stanic.

Žalovaný se v odůvodnění zabýval mj. otázkou procesního nástupnictví po společnostech AGIP Praha, a. s. a Aral ČR a. s. K otázce procesního nástupnictví společnosti Agip Česká republika, s. r. o. žalovaný konstatoval, že ke dni 15. 10. 2003 (tedy v době rozkladového řízení proti druhému prvostupňovému rozhodnutí) došlo k zániku původního účastníka řízení. Společnost AGIP Praha, a. s. jejímž jediným společníkem byla společnost ENI International B.V., zanikla sloučením (tedy bez likvidace) se společností Agip Česká republika, s. r. o., člen koncernu, jejímž jediným společníkem do té doby byla. Současně pak došlo ke změně obchodního jména na „Agip Česká republika". V době před sloučením i v době následující byly přitom obě společnosti kontrolovány shodným subjektem. Podstatné je, že tímto způsobem došlo k propojení do té doby samostatně provozovaných sítí čerpacích stanic (žádná navíc nebyla prodána třetímu subjektu), stejně jako k přechodu pracovníků do nové společnosti. Zachována byla též personální kontinuita ve statutárních orgánech obou společností. Společnost Agip Česká republika, s.r.o. tedy plně převzala soubor věcných i osobních složek, jimiž se zaniklá společnost AGIP Praha, a. s. účastnila na podnikání v maloobchodním prodeji u čerpacích stanic a v tomto podnikání kontinuálně pod stejnou značkou (včetně strategie působení čerpacích stanic na trhu) dále na trhu soutěží. Podle názoru žalovaného si nastupující subjekt musel být prokazatelně vědom faktu, že druhý (s ním slučovaný) subjekt byl předmětem šetření ze strany orgánu dohledu.

Ve vztahu k procesnímu nástupnictví společnosti Aral ČR, a. s. (Aral I) žalovaný uvedl, že ke dni 3. 2. 2003 (tedy opět v průběhu probíhajícího správního řízení) převzala na základě smlouvy o fúzi společnost BP Czech Republic, a. s. společnost Aral ČR, a. s.; současně s tím došlo ke změně obchodní firmy na Aral ČR, a. s. (Aral II). Obě jmenované společnosti byly v té době kontrolovány jediným subjektem – společností BP Holdings International B.V., ta společnost Aral II. kontroluje i nadále. Žalovaný zdůraznil, že provedenou transakcí převzal nový subjekt všechny čerpací stanice provozované původní společností Aral ČR, a. s.; osoby v představenstvu (a částečně též v dozorčí radě) zaniklé společnosti zastávají tyto funkce i ve společnosti Aral II. Pracovníci zaniklé společnosti přešli (až na výjimky) na společnost BP ČR, s.r.o.; ta jejich prostřednictvím zajišťuje provoz převzatých čerpacích stanic. Žalovaný uzavřel, že Aral II. plně převzal soubor věcných složek, jimiž se zaniklý Aral I. účastnil na podnikání v maloobchodním prodeji u čerpacích stanic a k tomuto podnikání si zajistil soubor personálních složek, jejichž

prostřednictvím realizoval zaniklý subjekt podnikání u čerpacích stanic Aral. V tomto podnikání nový subjekt kontinuálně (včetně strategie působení čerpacích stanic na trhu) dál pod stejnou značkou na trhu soutěží. I v tomto případě si právní nástupce musel být vědom existence probíhajícího správního řízení se společností Aral ČR, a. s. (Aral I.) a případných konsekvencí z něj plynoucích.

Rozhodnutí předsedy žalovaného

Proti rozhodnutí žalovaného podali všichni účastníci řízení rozklad, na základě něhož předseda žalovaného rozhodnutím ze dne 31. 5. 2004, č. j. R 23-28/2004, změnil výrokovou část rozhodnutí v prvním stupni v bodě I. tak, že pro možnou neurčitost časového vymezení deliktního jednání upřesnil ukončení protisoutěžního jednání datem 30. 11. 2001 namísto „do konce měsíce listopadu 2001". V bodě II. výroku rozhodnutí žalovaného potvrdil.

Předseda žalovaného spatřoval jednání ve vzájemné shodě ve splnění tří definičních znaků. Prvním znakem je kooperace nebo koordinace chování soutěžitelů, která nahrazuje jejich nezávislé jednání. Toto jednání shledal ve skutečnosti, že účastníci řízení přistoupili ve dnech mezi 28. 5. 2001 a 31. 5. 2001 (čtyři účastníci zvýšili své prodejní ceny ve stejný den, ostatní jen s nevýrazným časovým odstupem) k výraznému zvýšení prodejních cen benzínu Natural 95 u takřka všech svých čerpacích stanic, přičemž ke zvýšení došlo u všech účastníků řízení o téměř totožnou částku, cca o 1 Kč/l. Plošná změna prodejních cen Naturalu 95 je velmi rozsáhlou akcí a nelze ji považovat za náhodnou reakci, nýbrž za důkaz koordinovaného jednání. Za zásadní pak považoval skutečnost, že pro zvýšení cen neexistoval na trhu objektivní důvod. Druhým znakem jednání ve vzájemné shodě je odstranění jakékoliv pochybnosti o budoucím chování konkurentů. Předseda žalovaného konstatoval, že jednání účastníků nelze považovat za nevědomý paralelismus, nýbrž za jednání směřující k eliminaci rizik hospodářské soutěže. Třetím znakem je přímý nebo nepřímý kontakt mezi soutěžiteli. V rámci správního řízení byla mezi účastníky zjištěna řada předchozích kontaktů v rámci ČAPPO (Česká asociace petrolejářského průmyslu a obchodu). Míra jistoty o budoucím chování konkurentů byla zvyšována prostřednictvím vyjádření v tisku ohledně jejich záměrů o chystaných úpravách prodejních cen pohonných hmot.

Ve vztahu k právnímu nástupnictví společností Agip Česká republika, s. r. o. (jakožto právního nástupce společnosti AGIP Praha, a. s.) a Aral ČR, a. s. „Aral II." (jakožto právního nástupce společnosti Aral ČR, a. s. „Aral I.") předseda Úřadu odkázal na své pravomocné rozhodnutí č. j. R 29-33/2003, podrobně odůvodňující nástupnictví zaniklých právnických osob. ZOHS ani zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen „správní řád") nevyžaduje vydání rozhodnutí o přiznání postavení účastníka řízení v průběhu zahájeného řízení, a proto způsob „vyrozumění" o procesním nástupnictví považoval za dostačující.

K námitkám účastníků řízení, že jim nebyla s odkazem na ochranu obchodního tajemství zpřístupněna značná část důkazního materiálu, předseda žalovaného uvedl,

že vynaložil veškeré úsilí, aby jim byl zpřístupněn maximální rozsah zjištěných skutečností, za současného naplnění práva na ochranu obchodního tajemství. Jejich procesní práva se účinně hájit však zůstala zachována, neboť o každém jednání byl pořízen zápis, který byl po zajištění ochrany obchodního tajemství ostatním účastníkům řízení ve spise zpřístupněn. Nejedná se o procesní pochybení, jestliže žalovaný deklaroval porušení § 3 odst. 1 ZOHS a ZOHS 1991, bez odkazu na konkrétní písmeno odst. 2 téhož ustanovení. Odstavec 2 uvádí pouze demonstrativní výčet zakázaných dohod, jež však musí splňovat zákonné znaky dohod narušujících soutěž vymezených v § 3 odst. 1 ZOHS.

Závěrem předseda žalovaného konstatoval, že podmínky pro uložení pokuty byly splněny. Vzájemné jednání o cenách mezi soutěžiteli působícími na horizontální úrovni patří k nejzávažnějším porušením zákona o ochraně hospodářské soutěže; újma byla přitom způsobena spotřebitelům. Při ukládání pokut byla všechna potřebná kritéria zvažována jak v souhrnu pro všechny účastníky, tak u každého zvlášť.

Rozsudek krajského soudu

Proti rozhodnutí předsedy žalovaného podali všichni účastníci řízení samostatné žaloby. Krajský soud o žalobách již jednou rozhodoval. Rozsudkem ze dne 29. 9. 2006, č.j. 31 Ca 84/2004-236, řízení o žalobách spojil ke společnému projednání a rozhodnutí předsedy žalovaného podle § 76 odst. 1 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."), zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí shledal krajský soud v existenci procesních vad majících vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí; námitkami, které vytýkaly věcné posouzení skutku, se nezabýval.

Důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí shledal krajský soud jednak v nedostatku výroku rozhodnutí předsedy žalovaného, který spočívá v tom, že namísto skutkového vymezení postihovaného jednání je ve výroku I. pouze jeho právní kvalifikace. Z výroku je zjistitelné pouze mezi kým a kdy docházelo k deliktnímu jednání; konkrétní popis tohoto jednání zde však uveden není.

Dalším důvodem pro zrušení rozhodnutí byla skutečnost, že žalovaný uložil pokuty i právním nástupcům původních delikventů. Krajský soud dospěl k závěru, že rozhodnutí, jímž žalovaný deklaruje uzavření zakázané dohody ve smyslu § 3 a násl. ZOHS, a výrok, kterým se zakazuje plnění zakázané dohody do budoucna, je rozhodnutím povahy *in rem*. Zatímco výrok o uložení pokuty podle § 22 odst. 1 a 2 ZOHS je i ve smyslu ustálené rozhodovací praxe rozhodnutím *in personam*. Došlo-li v průběhu správního řízení k zániku subjektivity dvou jeho účastníků, žalovaný byl oprávněn dokončit správní řízení s jejich právními nástupci (v postavení účastníků), pokud jde o deklaraci existence zakázané dohody a zákazu jejího plnění do budoucna (§ 7 odst. 1 ZOHS); nebyl však oprávněn rozhodnout o uložení sankce těmto nástupcům (§ 22 ZOHS).

Rozsudek Nejvyššího správního soudu

Proti tomuto rozsudku krajského soudu však podal žalovaný kasační stížnost, na základě níž Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 30. 12. 2009, č. j. 8 Afs 56/2007-479, rozsudek krajského soudu zrušil.

Podle Nejvyššího správního soudu je sice výrok rozhodnutí žalovaného *„formulovaný velmi stručně, nicméně zcela splňuje podmínku odlišení od jiného skutku. Stručnost výroku rozhodnutí v souzeném případě neohrožuje meritorní zákonnost napadeného rozhodnutí. Stručnost tu nepředstavuje pochybení s takovým stupněm intenzity, který by byl schopen zasáhnout zákonnost rozhodnutí ve věci samé. Ve výroku je specifikována doba skutku, jakož i to, že šlo o jednání ve vzájemné shodě (nikoliv o dohodu v užším slova smyslu), a že toto jednání se týkalo prodejních cen zde specifikovaného automobilového benzínu u čerpacích stanic účastníků správního řízení. Je tedy určen i obsah těchto jednání."* Tento důvod pro zrušení rozhodnutí předsedy žalovaného tedy podle Nejvyššího správní soudu neobstál.

Nejvyšší správní soud se neztotožnil s krajským soudem ani pokud šlo o jeho závěry týkající se členění výroku napadeného rozhodnutí na výroky učiněné *in rem* a *in personam*. I když výrok rozhodnutí může být vnitřně strukturován na jednotlivé části, nelze jej uměle rozdělovat na řízení o zjištění a zákazu dohody omezující soutěž a na řízení sankční o uložení pokuty. Při posuzování této otázky je třeba vyjít ze dvou základních východisek, a to zaprvé, že každý delikt (i *in rem*) musí být spáchán konkrétní osobou a není tak možné hypoteticky oddělovat jeho subjektivní a objektivní stránku a za druhé je třeba vzít v potaz smysl sankčních ustanovení ZOHS, která logicky nemají sloužit pouze k pojmenování protiprávního jednání, nýbrž jejich primárním účelem je uložit za konkrétní nezákonné jednání konkrétní sankci. Účel ZOHS nemůže být naplněn pouhou deklarací nezákonnosti jednání porušitele a potažmo zákazem v jeho pokračování do budoucna, pokud se porušitel zneužitím práva vyhne odpovědnosti.

Nejvyšší správní soud nesouhlasil ani se závěrem krajského soudu, který učinil ve vztahu k možnosti, resp. nemožnosti přechodu deliktní odpovědnosti na nástupce zaniklého subjektu. Nejvyšší správní soud totiž dovodil, že pouze v případě, kdy k zániku subjektu a k právnímu nástupnictví došlo s cílem vyhnout se postihu za deliktní jednání a jedná se tak o zneužití práva, lze za toto deliktní jednání postihnout právního nástupce porušitele. Uzavřel s tím, že zjišťovat, zda se v konkrétním případě jednalo o zneužití práva, a proto bylo možno postihnout právního nástupce porušitele, není jeho úkolem.

Spojení žalob

Usnesením ze dne 20. 4. 2010 rozhodl zdejší soud o spojení žalob podaných jednotlivými žalobci ke společnému projednání. Přihlédl přitom ke skutečnosti, že žalobci a) a d) vyjádřili dodatečně souhlas s tím, aby kompletní obsah jejich žalob byl zpřístupněn též ostatním žalobcům.

II. Shrnutí žalobních námitek

Žaloba OMV Česká republika, s. r. o. [žalobce c)]

A. Procesní vady

1. Nenařízení ústního jednání (§ 21 odst. 7 ZOHS).

Dle názoru žalobce c) byl postup žalovaného, který odmítl nařídit ústní jednání ve věci, porušením jeho práva na účinnou obhajobu (body 12c a 41d žaloby). Odkazoval-li se žalovaný na ochranu obchodního tajemství (a jednal-li proto s jednotlivými účastníky separátně a ostatním účastníkům neumožnil se tohoto jednání účastnit), nemá takový postup oporu v zákoně – viz § 21 správního řádu (bod 41c žaloby).

2. Nedostatečně (nesprávně) zjištěný skutkový stav věci (§ 3 odst. 4 správního řádu)

Tato žalobní námitka (uplatněná v obecné rovině v bodech 12e a 41e žaloby, který odkazuje v bližším na obsah podaného rozkladu) spatřuje nezákonnost v tom, že ve věci nebyl proveden důkaz znaleckým posudkem (bod 25 žaloby) – blíže viz žalobní bod 6, jak bude popsán dále. Podle žalobce c) nebyl podán důkaz o tom, že by na jednání České asociace petrolejářského průmyslu a obchodu (dále též „ČAPPO") v rozhodném období došlo k jednání o cenách pohonných hmot nebo o cenové politice jednotlivých účastníků trhu. Naopak důkazy svědčící o opaku byly žalovaným ignorovány či bylo odmítáno jejich provedení (žalobní bod 32b).

3. Odepření práva nahlížet do správního spisu (§ 3 odst. 2, § 23 odst. 1 a 3, § 33 odst. 2 správního řádu a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod)

Žalovaný bezdůvodně odepřel žalobci c) nahlížet do správního spisu s odkazem na ochranu obchodního tajemství. Žalobce c) se tak nemohl kvalifikovaně vyjádřit ke všem podkladům pro rozhodnutí (žalobní body 12f a 41a). Žalobce c) rovněž poukázal na skutečnost, že žalovaný při rozhodování vycházel i z mimoprocesních zjištění, které účastníci z tohoto důvodu neměli možnost jakkoli verifikovat (žalobní body 12f a 41b - tento bod není blíže odůvodněn, odkazuje na konkrétní část podaného rozkladu).

4. Opakované nevyrozumění o nařízeném jednání s jinými účastníky (§ 21 správního řádu)

Dle názoru žalobce c) jde o další porušení jeho práva na účinnou obhajobu; bližší skutkové okolnosti nejsou v tomto žalobním bodu (12g) uvedeny.

5. Nedostatky v dokazování (§ 34 odst. 5 správního řádu)

Žalobce c) uvedl, že v rámci opakovaného řízení před žalovaným nebylo nikterak doplněno dokazování, přičemž současně byly ignorovány důkazy svědčící ve prospěch účastníků (bod 12h žaloby).

6. Nezadání znaleckého posudku (§ 36 správního řádu).

Tato námitka (v obecné rovině uvedená pod bodem 12ch žaloby) směřuje k posouzení, zda má daný relevantní trh oligopolní charakter; žalovaný odmítl závěry předložených expertních posudků, ze kterých bylo možné tento charakter trhu dovodit, sám však, ani přes žádosti účastníků řízení, jiný znalecký posudek k posouzení této otázky nezadal (bod 25 žaloby).

7. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí (§ 47 odst. 3 správního řádu)

Nepřezkoumatelnost prvostupňového rozhodnutí (potažmo rozhodnutí druhostupňového) je žalobou spojována především s absencí úvah, kterými byl správní orgán při hodnocení věci veden. Žalobcem je zejména poukazováno na nevypořádání se s většinou námitek uplatněných v rozkladu proti prvostupňovému rozhodnutí (případně se s nimi předseda vypořádává pouze odkazem na toto rozhodnutí). Nepřezkoumatelnost dovozuje žalobce s poukazem na rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 2. 1993, sp. zn. 6 A 48/92, Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 35/99 a Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 7. 2001, sp. zn. 20 Cdo 2492/99.

Toto procesní pochybení se týká námitky o sezónním charakteru poptávky po pohonných hmotách a nesprávném vymezení „časově relevantního trhu" (bod 22 žaloby), kde předseda žalovaného *de facto* pouze opsal část odůvodnění prvostupňového rozhodnutí, dále námitek proti závěru, že relevantní trh není oligopolní (bod 24 žaloby), kde byla jen převzata argumentace prvostupňového orgánu, a taktéž namítané možnosti vysvětlení chování žalobců s odkazem na konkrétní ekonomické teorie (blíže rozvedeno pod bodem 30 žaloby), kde je odkázáno na odůvodnění prvostupňového rozhodnutí, které však o těchto otázkách nepojednává (bod 31 žaloby). Dle názoru žalobce c) se předseda žalovaného též nevypořádal s namítaným neprokázáním subjektivní stránky posuzovaného jednání (bod 42 žaloby), kde jen opět opakuje závěry prvostupňového rozhodnutí. Předsedovi žalovaného je dále vytýkáno, že se nevypořádal s námitkami týkajícími se rozporu závěrů správního orgánu s evropskou rozhodovací praxí při vymezení relevantního trhu a nezohlednění takzvané „zaměnitelnosti z hlediska nabídky" (body 18 a 19 žaloby). Dále jsou pominuty námitky týkající se poptávkové nezaměnitelnosti zboží v jednotlivých regionech, existence trvalých meziregionálních rozdílů a rozdílných soutěžních podílů jednotlivých soutěžitelů v regionech (bod 20 žaloby). Správní orgán též nezhodnotil namítanou faktickou nemožnost vzájemné participace účastníků (bod 34 žaloby), zejména pak poukaz žalobce na skutečnost, že prodejní ceny zvýšil jako poslední z účastníků, odkaz na existenci přirozeného odstupu při zvýšení cen, odkaz na kriteria evropské rozhodovací praxe stran doložení účasti určitého soutěžitele na

jednání ve shodě (odkázáno je na bod 36 rozkladu) a konečně na nesouhlas žalobce se závěrem, že všichni účastníci zvýšili prodejní ceny v rozmezí 36 hodin (v případě žalobce se tak stalo až po zhruba 72 hodinách). Předseda žalovaného se dále nevypořádal s námitkou, kterou žalobce c) poukazoval na nepřezkoumatelnost závěru, dle kterého protiprávní jednání účastníků mělo trvat až do konce měsíce listopadu 2001 (bod 37, 38 žaloby).

Do této kategorie žalobních námitek spadá též tvrzení o „neprovedení důkazů navrhovaných žalobcem či jinými účastníky řízení". Tato argumentace (bod 12h) nicméně není v žalobě blíže konkretizována, vyjma namítané absence znaleckého posudku – viz shora bod 6 (bod 25 žaloby). Žalobce c) rovněž uvedl, že činí skutkové a právní důvody uvedené v rozkladu „výslovně součástí svých žalobních bodů".

8. Nepřezkoumání prvostupňového rozhodnutí v celém rozsahu (§ 59 odst. 1 správního řádu)

Tento bod (12j a 41g) není v žalobě blíže konkretizován; tato argumentace se objevuje též jako součást jiných žalobních bodů.

9. Nepřiměřeně krátká doba pro přezkum prvostupňového rozhodnutí (§ 3 odst. 3 správního řádu)

Dle žaloby byly přezkumu prvostupňového rozhodnutí věnovány maximálně tři pracovní dny. Z toho lze dovodit, že tento postup předsedy žalovaného byl veden snahou vyhnout se nebezpečí uplynutí prekluzivní lhůty pro vydání rozhodnutí (§ 22 odst. 5 ZOHS). Nebylo však reálné, aby se v tak krátké době seznámil s natolik obsáhlým spisovým materiálem, tedy aby ve věci skutečně kvalifikovaně rozhodl a své rozhodnutí řádně odůvodnil (bod 12n žaloby). Pokud předseda uvádí, že rozhodl na základě návrhu rozkladové komise, tak žádný takový návrh není ve správním spisu obsažen

10. Neexistence důkazního břemene žalobce

Odůvodnění prvostupňového rozhodnutí implikuje existenci důkazního břemene žalobce stran prokázání jeho neúčasti na tvrzeném jednání ve shodě. Takový závěr však nemá oporu v zákoně; z hlediska obecné logiky je navíc zcela nesmyslné, aby žalobce dokazoval skutečnosti, které se nestaly (bod 34b - v podrobnostech je odkázáno na blíže specifikované části rozkladu). Žalovaný tak porušuje též zásadu *in dubio pro reo,* která platí i pro správní trestání (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2003, sp. zn. 7 A 38/2001).

11. Vnitřní rozpornost prvostupňového rozhodnutí

Touto žalobní námitkou je (opět s bližším odkazem na podaný rozklad) namítána vnitřní rozpornost prvostupňového rozhodnutí s tím, že žalovaný tento nedostatek neodstranil (bod 41f).

12. Nesplnění povinnosti vyplývající z § 33 odst. 2 správního řádu

V rámci tohoto žalobního bodu (41g) žalobce namítl, že nebyl předsedou žalovaného vyrozuměn (tím méně pak vyzván) k závěrečnému seznámení se s podklady rozhodnutí před vydáním napadeného rozhodnutí. O jeho vydání (a obsahu) se žalobce dozvěděl až z tisku a teprve následně mu bylo fyzicky doručeno.

B. Věcné námitky

Žalobou je dále namítáno věcně nesprávné, respektive nepřezkoumatelné vymezení relevantního trhu po stránce věcné, geografické i časové (body 17 – 23 žaloby). Vymezení produktového trhu považuje žalobce c) za rozporné s evropskou rozhodovací praxí, která je závazná, navíc je v rozporu i s předchozí praxí předsedy žalovaného. Relevantní trh neměl být vymezen jako celostátní, ale místní. I evropská rozhodovací praxe rozlišuje alespoň trh na dálnicích a rychlostních silnicích a mimo dálnice. Dále žaloba namítá nesprávné posouzení charakteru relevantního trhu, zejména pokud jde o otázku, zda je předmětný trh oligopolním či nikoli (body 24 – 27 žaloby). Poukazuje přitom na tři expertní posudky, které trh za oligopolní označily. Žalobce proto navrhuje, aby soud provedl důkaz posudkem znalce z oboru ekonomie, jehož ustanoví, za účelem posouzení charakteru trhu.

Skutkově též nebyla prokázána existence zakázaného jednání ve shodě (bod 28 a násl.), stejně jako existence subjektivní stránky správního deliktu (bod 42). Žalovaný totiž neprokázal ani jeden z kumulativně vyžadovaných znaků skutkové podstaty uvedených v § 3 odst. 1 ZOHS. Porušení tohoto ustanovení bylo dovozeno pouze na základě jednoho nepřímého důkazu, a to že chování účastníků nelze vysvětlit jinak, než právě jejich předchozí vzájemnou shodou. Podle žalobce c) však může být toto chování vysvětleno hned několika způsoby, které blíže popisuje. Výměna informací probíhající prostřednictvím ČAPPO je přitom ze soutěžního hlediska nezávadná a nikdy zde nedošlo k jednání o cenách pohonných hmot či cenové politice účastníků. Účelově vybrané neprůkazné novinové články na tom nemohou nic změnit. Žalobce c) zdůrazňuje, že ceny zvýšil až dne 31. 5. 2001 a tedy jako poslední. Ke zvýšení došlo v reakci na zvýšení ostatních s odstupem několika (2, resp. 3) dnů.

Z hlediska právního posouzení věci namítl žalobce především porušení článku 3 odst. 1 a 2 Nařízení Rady EU č. 1/2003, ve spojení s článkem 81 SES (body 12m a 43 – 45 žaloby), dále nemožnost posuzovat jednání žalobce, ke kterému došlo před účinností ZOHS, současně s nemožností jakékoli aplikace ZOHS 1991, neboť v důsledku zrušení tohoto zákona zanikla protiprávnost jakýchkoli jednání postižených tímto zákonem s výjimkou těch, o nichž byla již zahájena správní řízení (bod 12k); tímto postupem měl být porušen čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky. Žalobce c) rovněž žalovanému vytýká, že se nezabýval možnou aplikací komunitárního práva, ač se toho žalobce výslovně dožadoval (bod 12l). Tento postup byl umožněn na základě „Asociační dohody“ a na základě Ústavy České republiky.

Žaloba společnosti BENZINA, s. r. o. [žalobce b)]

A. Procesní námitky

13. Nedostatečně zjištěný skutkový stav věci (§ 3 odst. 2 a 3 správního řádu, čl. 4 odst. 3, čl. 11 odst. 1 a čl. 37 Listiny základních práv a svobod)

V rámci tohoto žalobního bodu (bod III. a XII. žaloby) žalobce b) především namítal, že žalovaný neprovedl navrhované důkazy stran prokázání nehomogenity trhu, tj. prokázání existence rozdílností v nabídce a poptávce po automobilovém benzínu v různých částech ČR (bod IV.). Žalovaný též zcela pominul existenci dalších soutěžitelů na trhu, neboť pro výběr okruhu účastníků tohoto řízení byla nastavena neobjektivní a diskriminační kritéria, v jejichž důsledku byl okruh účastníků vymezen nepřípustně restriktivně (blíže viz „věcné námitky"). Účast dalších soutěžitelů na daném řízení v účastenském postavení by přitom jistě umožnila lépe zjistit skutkový stav věci (bod VI. žaloby). Žalovaný si měl opatřit údaje o denních cenách účastníků v období měsíce července až listopadu 2001 a v některém jiném dostatečně dlouhém období. Žalovaný dále nehodnotil důkazy ve vzájemné souvislosti, ale naopak zcela odtrženě (bod XVI.). Rovněž nepostupoval objektivně a nestranně, aby zjistil skutečný stav věci, ale tak, aby mohl účastníky řízení postihnout.

14. Nevypořádání se se všemi námitkami uplatněnými ve správním řízení

Tato namítaná vada řízení (body VIII., XIV., XVIII. a XIX.) je žalobou uplatňována jak vůči postupu žalovaného, tak i vůči jeho předsedovi. Žalovaný se nijak nevypořádal s tvrzením, že shodně jako účastníci správního řízení se chovali i všichni ostatní soutěžitelé. Ačkoli žalobce b) v průběhu správního řízení opakovaně poukazoval na existenci tržních mechanismů na zkoumaných trzích (blíže viz část „věcné námitky"), vysvětlujících posuzované chování účastníků soutěžně konformním způsobem, žalovaný ani jeho předseda se jimi věcně nezabývali (bod IX.). Předsedovi žalovaného je dále vytýkáno (bod XVIII.) že některé námitky uplatněné v rozkladu vyřídil jen odkazem na odůvodnění prvostupňového rozhodnutí, případně jeho částečným opsáním (ve vztahu k hodnocení posudku prof. Hlaváčka dokonce nepřípadným). Takový postup je, podle názoru žalobce b), vyloučen; navíc v řadě (žalobou konkrétně zmiňovaných) případů, se předseda žalovaného dopouštěl evidentních omylů a nepřesností, svědčících o nedostatečné znalosti skutkového stavu věci. Předseda žalovaného se nevypořádal ani s námitkou, že prvostupňové rozhodnutí trpí vnitřním rozporem (blíže popsaným v bodě XVII.). Žalobce b) také poukazuje na to, že rozkladové řízení trvalo pouhé dva měsíce, přičemž nejméně jeden měsíc uplynul, než byla věc postoupena rozkladovému orgánu. Za tuto dobu se nemohl předseda žalovaného ani seznámit se spisem, natož aby přezkoumal napadené rozhodnutí. Neznalost spisu předseda potvrdil také v rozhovoru pro Hospodářské noviny dne 1. 6. 2004.

15. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí obou stupňů (§ 46 a § 47 správního řádu)

Pokud jde o žalovaného, žalobou je především rozporován jeho závěr, dle kterého prý při rozhodování zohlednil též řadu skutečností, které umožnily realizaci jednání ve shodě, a které ve svém důsledku vyvracejí jakákoli jiná vysvětlení chování účastníků než ta, založená na vědomě koluzivní bázi. Tento, pro posouzení věci zcela zásadní, závěr však v odůvodnění prvostupňového rozhodnutí není blíže upřesněn. Z odůvodnění prvostupňového rozhodnutí taktéž nevyplývá, co konkrétně mělo být obsahem zakázané dohody účastníků o cenách (bod XIV.). Není tak zřejmé jaké jednání a na základě jakých důkazů považuje žalovaný za prokázané. Taktéž v případě rozhodnutí předsedy žalovaného jsou konstatovány jednotlivé úvahy bez jakéhokoli bližšího hodnocení věci. Nepřezkoumatelnost některých závěrů žalovaného pak nejen akceptoval, ale fakticky i dovršil, neboť se omezil v zásadě pouze na stručnou a kusou rekapitulaci zjištěného stavu věci, kdy například jeho úvaha o existenci jednání ve shodě je odůvodněna tak, že *„ze všech shora uvedených důvodů jsem dospěl k závěru, že jednání účastníků řízení není vysvětlitelné jinak, než jejich předchozím vzájemným ovlivněním na základě jejich přímých či nepřímých kontaktů“* (body XIV. a XVI. žaloby). Dle názoru žalobce bylo povinností žalovaného v odůvodnění rozhodnutí jednoznačně stanovit, jaké je podle něj „přirozené chování trhu“, na základě kterých důkazů k tomu závěru dospěl a v čem se pak konkrétně chování účastníků od takového přirozeného chování lišilo. Vypořádat se měl též s otázkou, jaká jsou možná vysvětlení zjištěných odlišností a které důkazy následně hypotézu toho kterého alternativního vysvětlení vylučují a jak. Nepřezkoumatelnost obou správních rozhodnutí pak podtrhuje skutečnost, že v rámci hodnocení věci byly účelově přehlíženy skutečnosti svědčící ve prospěch argumentace žalobce (v žalobě blíže upřesněné pod bodem XV.).

16. Odepření práva seznámit se s kompletním obsahem správního spisu (§ 23 a § 33 odst. 2 správního řádu)

Pod bodem XX. žaloby je namítáno odepření práva na účinnou obhajobu, ke kterému mělo dojít v důsledku postupu žalovaného, který, odkazem na § 23 odst. 3 správního řádu, neumožnil účastníkům řízení seznámit se s některými listinnými důkazy založenými ve správním spisu s odůvodněním, že jde o listiny obsahující obchodní tajemství. Podle žalobce b) je odkaz na výše zmiňované ustanovení zcela nepřípadný, neboť to (ve spojení s § 81 odst. 1 zákona č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů) na ochranu obchodního tajemství vůbec nedopadá. Žalobce se přitom dovolává právního názoru vysloveného v rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30.8.1999, č. j. 2 A 4/99-46, jehož základní myšlenkou je, že neexistují žádné zákonné důvody pro závěr, že by soukromý zájem na absolutním utajení obchodního tajemství byl silnější než zájem na dodržení zásad stanovených správním řádem. Žalobce, vycházejíc z tohoto právního názoru, uvedl, že nelze přijmout názor, že nakládání s obchodním tajemstvím (§ 17 obchodního zákoníku) je zcela v dispoziční sféře jednotlivých podnikatelských subjektů. Jde totiž o soukromoprávní institut, který nelze takto mechanicky aplikovat ve veřejnoprávním řízení. Právo seznámit se s obsahem správního spisu slouží nejen pro možnost rozporovat podklady svědčící v neprospěch

účastníků řízení, ale logicky též pro seznámení se se skutečnostmi svědčícími v jejich prospěch, které účastníci řízení nejsou schopni si sami opatřit nebo o jejichž existenci nevědí.

V projednávané věci nebyly účastníkům zpřístupněny podklady, na jejichž základě bylo rozhodováno (a které si žalovaný vyžádal od jednotlivých účastníků); účastníci byli seznámeni jen s jejich deriváty (grafy, tabulky apod.). Zůstává tedy otázkou, jak s těmito podklady mohli účastníci relevantně polemizovat. Žalobce b) dále vyjádřil názor, že uvedené výhrady dopadají i na způsob, jakým byli účastníci seznámeni s obsahy rozkladů podaných jinými účastníky. Žalobce b) byl seznámen pouze s jakousi neúplnou verzí rozkladů a nemohl se tedy plně seznámit s jednotlivými rozkladovými důvody (§ 56 správního řádu), k nimž měl právo se vyjádřit (bod XXI. žaloby). Konkrétně příloha č. 3 k rozkladu Shell Czech Republic a. s. nebyla zpřístupněna právě s odkazem na obchodní tajemství; žalovaný však tyto skutečnosti (prodejní ceny pohonných hmot) účastníkům již dříve zpřístupnil, neboť je nepovažoval za obchodní tajemství. Podle názoru žalobce b) je takový postup předsedy žalovaného výrazem diskriminace a nekonzistentnosti v přístupu k účastníkům (bod XXII. žaloby).

B. Věcné námitky

Z hlediska právního hodnocení věci vytýká žaloba nesprávné vymezení relevantního trhu (bod IV. a XIII.), a to zejména po stránce geografické (území České republiky není homogenní, ale je rozděleno na pět typů, které žalobce popisuje). S tím úzce souvisí i vymezení subjektů na tomto trhu se pohybujících. Jak žalobce uvedl (bod VI.), v dané věci došlo k opomenutí dalších soutěžitelů na relevantním trhu se pohybujících, a to v důsledku nastavení neobjektivních a diskriminačních kritérií, na jejichž základě pak tito nebyli na relevantní trh zahrnuti. Žalovaný okruh účastníků řízení nepřípustně zúžil, neboť existuje minimálně pět (v žalobě blíže uvedených) soutěžitelů, kteří disponují dostatečnou tržní silou, aby každý z nich svou neúčastí na zvýšení cen nebo snížením cen zamezil zdražení nebo způsobil zlevnění na podstatné části území ČR.

Dále je žalobou poukazováno na nesprávné posouzení tržních mechanismů na zkoumaných trzích (žalobní bod IX.). Zde se žaloba dovolává provedení komparace chování účastníků i dalších soutěžitelů v období (údajné) existence zakázané dohody, a to v dostatečně dlouhém kontrolním období – zjistilo by se, že se účastníci chovali tržně. V rámci tohoto bodu žalobce zmínil možnost cenového následování, jakožto běžného ekonomického chování a poukázal též na rozpornost argumentace žalovaného a jeho předsedy, kteří na straně jedné hovoří o omezené možnosti soutěže v ceně produktu, zatímco na straně druhé dovozují, že se někteří soutěžitelé tuto (prakticky nefungující) soutěž pokoušejí omezovat. Zvýšení cen v rozmezí několika dnů tak je třeba považovat za běžné chování na trhu.

Dle názoru žalobce b) je též nejasné, jakým způsobem dospěl žalovaný k datu ukončení (údajného) jednání ve shodě. V odůvodnění rozhodnutí nebylo taktéž

definováno, co konkrétně mělo být obsahem vzájemné dohody o cenách účastníků. Vnitřní rozporností odůvodnění trpí ostatně celé prvostupňové rozhodnutí, kde je například konstatována utlumená možnost cenového soutěžení, současně však údajně žádný ze soutěžitelů nevyužil snižování nákupních cen k efektivní soutěži uplatněním konkurenční cenové nabídky svého zboží. Dále je postupu žalovaného vytýkáno zkreslování zjištěných skutečností, či jejich „upravování" v neprospěch účastníků, a to s odkazem na konkrétní příklady (bod XXIII.). Další závažné pochybení spatřuje žalobce ve skutečnosti, že ve srovnání s výrokem prvního prvostupňového rozhodnutí byla doba údajného deliktního jednání zkrácena (o jeden měsíc, tj. o 1/6), což se však nikterak neprojevilo ve výši opětovně ukládané pokuty; tento postup není odůvodněním ani jednoho z rozhodnutí jakkoli zdůvodněn. K obdobné změně došlo i v překvalifikování původně oligopolního trhu na trh neoligopolní (což je pro obranu žalobce i ostatních účastníků nevýhodnější), a to za použití jiné metodiky. Žaloba konečně obsahuje návrh na moderaci pokuty, a to s ohledem na nesprávné zhodnocení zákonných kritérií pro její uložení a její zjevnou nepřiměřenost. Rovněž žalovaný nesprávně vypočetl výši čistého obratu účastníků, neboť čistým obratem je třeba rozumět obrat snížený o spotřební daň.

Žaloba společnosti Eni Česká republika, s. r. o. [žalobce e)]

A. Procesní námitky

17. Otázka procesního nástupnictví žalobce po společnosti AGIP Praha, a. s.

Žaloba (bod V.) především namítá nevydání procesního rozhodnutí (proti kterému by bylo lze brojit opravným prostředkem) ve věci procesního nástupnictví po zaniklém účastníkovi. Nejen že by tímto způsobem bylo pro další průběh správního řízení najisto postaveno, s kým má být nadále jednáno, ale pro tento postup lze najít oporu i v § 21 odst. 1 ZOHS, podle něhož se osobám, které se účastenství domáhají, toto účastenství „přiznává". O přiznání postavení účastníka řízení se rozhoduje vždy samostatným procesním rozhodnutím s možností podání opravného prostředku. Pokud tedy k rozšíření okruhu účastníků došlo z podnětu žalovaného, mělo se tak stát stejnou formou.

K zániku původního účastníka došlo fúzí, ve smyslu § 69a obchodního zákoníku. Na nový subjekt mohla touto cestou přejít jen práva a povinnosti spojená s obchodním jměním zanikajícího subjektu. Nemohlo tím však dojít k přechodu veřejnoprávní povinnosti – zde odpovědnost za správní delikt, o kterém nebylo v té době ani pravomocně rozhodnuto. Jde přitom o závazek, který v době vzniku žalobce neexistoval; na podporu svých závěrů odkázal žalobce na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 2. 2005, sp. zn. 6 A 15/94. Závěr žalovaného, že v daném případě došlo k univerzální sukcesi (zahrnujíc v to sukcesi procesní), tak nemá oporu v právu.

18. Nakládání se skutečnostmi podléhajícími obchodnímu tajemství (§ 3 odst. 2, § 33 odst. 2 správního řádu)

V rámci této žalobní námitky (bod VI.) žalobce e) konstatoval, že rozsah případného znepřístupnění některých částí správního spisu z titulu obchodního tajemství musí vyplývat jen ze správního uvážení správního orgánu. Nesmí být tedy tato otázka přenášena na jednotlivé účastníky ve smyslu vyvíjení tlaku, aby oni sami označovali, jaké skutečnosti za obchodní tajemství považují a z jakého důvodu a zda dávají souhlas s jejich zpřístupněním ostatním účastníkům. V dané věci se tak ale stalo. Za „zvláště zarážející" žalobce e) dále označil postup žalovaného, který „v některých případech dokonce sám posuzoval a ‚rozhodoval', zda některé údaje (...) naplňují kritéria § 17 obchodního zákoníku a zda tak spadají pod obchodní tajemství či nikoli". Žalovaný si tak osoboval oprávnění, které mu nenáleží ani podle ZOHS, ani podle správního řádu, neboť otázka posouzení, co spadá do obchodního tajemství, je výlučně věcí příslušného podnikatele. Podle žalobce e) z rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. 8. 1999, sp. zn. 2 A 4/99, plyne, že § 23 odst. 3 správního řádu na obchodní tajemství nedopadá.

19. Neurčitost výroku druhostupňového rozhodnutí

Za závažnou vadu druhostupňového rozhodnutí považuje žaloba (bod VII.) skutečnost, že ve výroku I. není uvedeno, jakým konkrétním jednáním měli účastníci porušit zákaz dohod mezi soutěžiteli, které narušují hospodářskou soutěž. Pojmové spojení „určování, resp. určení cen" je přímo pojmem zákonným, neboť je výslovně uveden v § 3 odst. 2 písm. a) ZOHS. Ve výroku I. rozhodnutí je tak namísto skutkového vymezení postihovaného jednání obsažena pouze jeho právní kvalifikace. Tato situace vyvolává u účastníků řízení procesní nejistotu a právem lze proto hovořit o zásahu do práva na jejich efektivní obhajobu. Takto závažný nedostatek výrokové části rozhodnutí nemůže zhojit ani skutkový popis věci uvedený v jeho odůvodnění.

20. Nevypořádání se s námitkami vůči skutkovému posouzení věci

V bodu X. žaloby žalobce e) poukazuje na to, že se předseda žalovaného nevypořádal se žádnou z konkrétních námitek vůči skutkovému posouzení, které uvedl v rozkladu. Na str. 4-10 rozhodnutí předseda žalovaného pouze zobecnil společné základy námitek jednotlivých účastníků. Jeho rozhodnutí je tak nepřezkoumatelné.

21. Neustanovení znalce k odbornému posouzení otázky charakteru fungování trhu maloobchodního prodeje pohonných hmot (§ 3 odst. 4, § 36 správního řádu)

V rámci této žalobní námitky (bod XII.) žalobce e) především poukázal na skutečnost, že analýza trhu ve formě znaleckého posudku byla v řízení účastníky předložena, jejich závěry však byly „vyvráceny" pouhým odkazem na webové stránky obsahující odlišná stanoviska, bez možnosti verifikace tohoto zdroje. Samotná otázka charakteru fungování oligopolního trhu je pak ekonomickou teorií, nikoli právní otázkou a žalovaný není v tomto směru dostatečně kompetentní k tomu, aby tuto, mezi

účastníky spornou, otázku, vyřešil pouhým odkazem na to, že jde o skutečnosti známé mu z jeho úřední činnosti. S výjimkou zmínky na str. 12 rozhodnutí se předseda žalovaného s námitkou nutnosti ustanovení znalce vůbec nevypořádal.

B. Věcné námitky

V rámci věcných námitek žalobce především zdůraznil, že zjištěná souběžnost cen N95 je výsledkem spontánního paralelismu jednání; tato zákonem aprobovaná „tichá souběžnost" byla nesprávně zaměněna za nedovolené praktiky – jednání ve shodě. Pokud se soutěžitel, na základě svého samostatného rozhodnutí, přizpůsobuje jednání jiného soutěžitele, jde o legitimní stav; závěr o jednání ve shodě může být přijat pouze tehdy, je-li koordinace soutěžitelů jediným věrohodným výkladem jejich chování. Žalobce e) k tomu poukazuje na konkrétní rozhodnutí Evropského soudního dvora (dále též „ESD") a zdůrazňuje, že žalovaný svým postupem porušil principy evropského práva. Dále žalobce e) vyjádřil názor, že žalovaný relevantní trh fakticky popisuje jako trh oligopolní, z těchto zjištění však vyvozuje zcela nekompatibilní závěry, ve smyslu neexistence oligopolní povahy trhu. Tím si nejen protiřečí, ale jeho závěry nejsou podloženy řádnou analýzou trhu a přehlíží též jiné vysvětlitelné důvody chování účastníků. Podle žalobce e) nebyla též prokázána existence kontaktů účastníků ve smyslu předpokladu následného jednání ve shodě (napadené rozhodnutí nezmiňuje žádné důkazy o tomto zakázaném jednání). Schůzky účastníků v rámci ČAPPO považuje žalobce e) za zcela legitimní a souladné se ZOHS.

Žalobce e) dále vyjádřil názor, že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno až po marném uplynutí lhůty pro uložení pokuty, ve smyslu § 22 odst. 5 ZOHS. Běh subjektivní (tříleté) lhůty se totiž nemusí nutně shodovat se dnem zahájení řízení, nýbrž případně i s jinou právní skutečností zakládající vědomí žalovaného o (údajně) protiprávním chování na relevantním trhu. Jakkoli bylo v dané věci řízení zahájeno dne 14. 8. 2001, žalovaný již dříve prováděl ve věci šetření, a to prokazatelně již v měsíci červnu. Prošetřování těchto podnětů pak vyústilo v zahájení správního řízení. Pokud jde dále o případné podněty spotřebitelů, či jiné indicie (na které se žalovaný odkazuje), s těmito podklady nebylo žalobci e) umožněno se seznámit.

Žalobce e) dále vyjádřil nesouhlas se způsoby vymezení relevantního trhu. Obdobně jako v předcházejících žalobách, i zde je rozporováno vymezení relevantního trhu z pohledu věcného a geografického, a to v zásadě ze shodných důvodů. Žaloba zde poukazuje též na vyloučení některých soutěžitelů z účasti na daném relevantním trhu, ke kterému neměly být dány důvody. Samostatný žalobní bod je věnován otázce (ne)prokázání jednání ve shodě. Zde žaloba především namítá, že pouze zjištěná cenová souběžnost sama o sobě existenci jednání ve shodě nepotvrzuje; žalovaný se taktéž bez zjevného důvodu zaměřil pouze na úzkou časovou výseč, což jen zkresluje vypovídací hodnotu zjištěných skutečností. Pokud by se žalovaný zabýval více různými obdobími, musel by dospět k závěru, že se nejedná o jednání ve shodě, ale o permanentní jev plynoucí z charakteristiky oligopolního trhu. Nebyla navíc prokázána existence žádných písemných podkladů potvrzujících nedovolenou kooperaci účastníků; listiny nenasvědčující závěrům o nedovoleném chování účastníků byly

ignorovány či nesprávně interpretovány. Žalobce e) nesouhlasil ani s výší uložené sankce, a to z důvodů, o kterých je v žalobě podrobněji pojednáno. Výslovně je v této souvislosti mj. poukazováno na matoucí argumentaci žalovaného, pokud jde o délku jednání postihovaného pokutou, kdy postihováno má být toliko jednání spadající do doby účinnosti ZOHS, zatímco pokuta zůstala (stejně jako v předcházejícím prvostupňovém rozhodnutí) uložena ve stejné výši, ačkoli se (v důsledku nového přístupu žalovaného) doba sankcionovaného jednání zkrátila toliko na pět měsíců. Rovněž pokutu považuje za nepřiměřenou a porovnává jednotlivé výše pokut s podíly účastníků na trhu. Závěrem poukázal na to, že subjektivní lhůta pro uložení pokuty podle ZOHS 1991 uplynula nejpozději dne 14. 8. 2002.

Žaloba původně společnosti Aral ČR, a. s. (následně OMV PLUS ČR, a. s.) na jejíž místo nastoupila v daném řízení společnost OMV Česká republika, s. r. o. [žalobce c)]

A. Procesní námitky

22. Otázka právního nástupnictví společnosti Aral II. po společnosti Aral I., z hlediska jejího účastenství v tomto správním řízení (§ 3 odst. 1 a § 46 správního řádu, čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod)

Žalobce (v části V. žaloby) především poukázal na to, že k zániku společnosti Aral I. (s níž bylo řízení zahájeno) došlo sloučením s jinou společností. Jednalo se tak o soukromoprávní akt provedený ve smyslu § 69a obchodního zákoníku. Citované ustanovení zákona přitom o přechodu jakýchkoliv veřejnoprávních závazků v této souvislosti nehovoří. K přechodu veřejnoprávních závazků na nový subjekt by tak mohlo dojít pouze tehdy, pokud by to vyplývalo ze zvláštního zákona. Taková úprava zde však není a nelze vycházet z toho, že (soukromoprávní) univerzální sukcese v sobě zahrnuje i sukcesi procesní, ve smyslu přechodu účastenského postavení ve správním řízení. I kdyby zde snad taková speciální úprava existovala, nelze přehlédnout, že deliktní odpovědnost je vždy osobní povahy a je proto vázána na existenci toho, kdo se deliktu dopustil. Odkaz žalovaného na judikaturu Nejvyššího soudu ČR, týkající se procesního nástupnictví v občanském soudním řízení, není na tento případ aplikovatelná, neboť jde o řízení ve věcech práv soukromých. Zásada soukromého práva, dle které je podmínkou procesního nástupnictví přechod uplatňovaných práv, se ve správním řízení neuplatní. Ze stejného důvodu nelze přijmout ani tvrzení o přechodu předmětné povinnosti z titulu chování *due diligence*, kdy by předmětná povinnost přešla na nový subjekt, mohl-li minimálně v okamžiku vzniku právního nástupnictví vědět o probíhajícím šetření a jeho možných důsledcích pro subjekt zanikající. Právně neudržitelný je též názor žalovaného, podle něhož právní, resp. protiprávní úkony nečiní konkrétní právní forma, nýbrž soubor hmotných a osobních složek odpovědných za takové podnikání, přičemž tento soubor nezaniká se zánikem právní subjektivity konkrétní právní formy, nýbrž přetrvává. Podle žalobce byla subjektem deliktní odpovědnosti původní společnost, kterou nelze personifikovat se členy jejího statutárního orgánu, neboť takový závěr nemá oporu v zákoně. Navíc

členové statutárního orgánu zaniklého subjektu nemusí mít toto postavení v subjektu novém (sloučeném).

V rámci tohoto žalobního bodu je též namítána nepřípadná aplikace evropského práva. Jak žalobce uvedl, neexistuje-li v našem právu norma upravující procesní nástupnictví, nelze se (z logiky věci) domáhat její interpretace v duchu komunitárních soutěžních pravidel (nález Ústavního soudu, na který se žalovaný v této souvislosti odvolává, na tento případ vůbec nedopadá). Ostatně ani žalovaným zmiňovaná pravidla (čl. 85, 86 a 92 Smlouvy ES) otázku procesního nástupnictví vůbec neřeší. Nepřípadný je též odkaz na postup podle čl. 64 odst. 2 Asociační dohody (Evropské dohody zakládající přidružení mezi Českou republikou na straně jedné a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně druhé, vyhlášené ve Sbírce zákonů pod č. 7/1995 Sb.), podle níž je žalovaný povinen posuzovat případy dohod potenciálně narušujících hospodářskou soutěž podle principů soutěžního práva, aplikovaných v Evropské unii. Článek 10 Ústavy ČR, ve znění účinném v době zahájení řízení, totiž stanovil, že ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána, jsou bezprostředně závazné a mají přednost před zákonem. Asociační dohoda není mezinárodní smlouvou o lidských právech a základních svobodách a nemá tak přednost před ustanovením zákona pro účely posuzování jednání z roku 2001. I kdyby snad byla splněna podmínka aplikace tohoto článku, z odůvodnění rozhodnutí žalovaného není patrno, v čem spatřoval naplnění podmínky materiality (obsažené v tomto článku), kterou je dotčení vzájemného obchodu mezi Českou republikou a Evropskými společenstvími.

23. Neustanovení znalce za účelem přezkoumání účastníky předložených expertních posudků (§ 36 a § 46 správního řádu)

V rámci tohoto žalobního bodu žalobce c) namítá, že účastníci řízení předložili expertní posudky vypracované předními odborníky. Tyto posudky se zabývaly posouzením (ne)oligopolní povahy trhu, existencí barometrické firmy na trhu, apod. Žalovaný je jako teoretické a příliš zjednodušující odmítl, tento postup však dostatečně neodůvodnil. On sám však nedisponuje takovou odbornou kapacitou, aby mohl takto postupovat; neustanovil ani znalce, který by se touto otázkou zabýval.

24. Omezení práva nahlížet do správního spisu (§ 23 odst. 1 a § 32 odst. 2 správního řádu)

Dle názoru žalobce c) znepřístupnění některých částí správního spisu a znemožnění účasti na jednání s dalšími účastníky (či alespoň seznámení se s jejich zápisy) s odkazem na § 23 odst. 3 správního řádu nemůže obstát. Toto ustanovení zákona totiž na ochranu obchodního tajemství vůbec nedopadá (rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. 8. 1999, sp. zn. 2 A 4/99).

B. Věcné námitky

Stejně jako v předchozích žalobách rozporuje i žalobce c) způsob vymezení relevantního trhu, a to jak po stránce věcné (přílišná restrikce – trh měl být vymezen jako „maloobchodní trh s pohonnými hmotami", opomíjení existence jiných automobilových benzínů než N95), tak po stránce geografické (nezohlednění regionálních rozdílů a možnosti menších soutěžitelů lokálně trh ovlivňovat). Žaloba namítá taktéž nesprávnou charakteristiku trhu, kdy především poukazuje na fakt, že závěry o jeho neoligopolním charakteru vycházejí jednak z údajů, které se nevztahují ke zkoumanému období a jednak některé závěry žalovaného nejsou ověřitelné. I kdyby se však nejednalo o oligopolní trh, bylo na něm cenové následování možné. Žalobce taktéž považuje za skutkově neprokázané jednání účastníků ve shodě, a to zejména s ohledem na nezohlednění jiných přijatelných důvodů navenek shodného chování. Nejen že existence tohoto nedovoleného chování nebyla skutkově dostatečně podložena, ale není též jasné, proč žalovaný zaměřil svou pozornost jen na šest účastníků (žalobců); obdobně se chovali i jiní soutěžitelé, kteří mají na jednotlivých geografických trzích nikoli zanedbatelné podíly. Vůči účastníkům byl uplatňován paušální postup, kdy důkazy uváděné ve vztahu k jednotlivým účastníkům byly vztaženy i na ostatní účastníky. Postupem žalovaného tak byl překroucen skutkový stav věci a porušena tak povinnost vyplývající z § 32 odst. 1 správního řádu. Žalobou je konečně rozporována výše uložené pokuty, a to v zásadě ze stejných důvodů, jako v žalobě žalobce e).

Žaloba společnosti LUKOIL Czech republic, s. r. o. (původně ConocoPhillips Czech republic, s. r. o., [žalobce a)])

A. Procesní námitky

25. Účelový a nepřiměřený procesní postup žalovaného

Žalobce a) poukázal především na skutečnost, že nyní přezkoumávaná rozhodnutí jsou v pořadí již třetími rozhodnutími vydanými žalovaným v této věci. Předchozí dvě prvostupňová rozhodnutí byla předsedou žalovaného vždy zrušena, a to z ryze procesních důvodů. Nyní přezkoumávané rozhodnutí vydal předseda žalovaného v neobvykle krátké době poté, co bylo prvostupňové rozhodnutí napadeno rozklady; složitost věci, obsáhlost spisového materiálu i rozsah podaných rozkladů a příloh přitom prakticky vylučuje, aby se předseda žalovaného odpovědně seznámil se všemi skutečnostmi potřebnými pro meritorní rozhodnutí. Tato skutečnost je o to významnější, že předseda žalovaného v předchozích rozhodnutích uvedl, že se zabýval toliko procesními aspekty věci, nikoli jejím meritem. V důsledku takto narychlo vydaného rozhodnutí neměl žalobce a) ani možnost doplnit rozklad o podrobný komentář k prvostupňovému rozhodnutí, ač jej považoval za podstatnou část své procesní obrany. Jelikož žalovaný, ač žalobcem vyrozuměn o úmyslu tento podklad předložit, nedočkal jeho dopracování a rozhodl, porušil i tímto procesní práva žalobce (body 2.1 a 2.2.2 žaloby).

26. Extensivní výklad obchodního tajemství (§ 33 odst. 2 správního řádu)

Pod bodem 5.4 žaloby poukázal žalobce a) na skutečnost, že mu žalovaným byly znepřístupněny nikoli nepodstatné části správního spisu, což představuje omezení jeho práva na efektivní obhajobu.

27. Paušalizovaný přístup k účastníkům (§ 3 odst. 2 správního řádu)

V tomto žalobním bodu (6.1) namítal žalobce a), že tvrzení o existenci okolností potvrzujících jednání ve shodě je žalovaným vždy vztahováno ke všem účastníkům řízení bez toho, že by byla konkretizována ve vztahu ke každému z nich. S takto paušalizovanou argumentací pak nelze polemizovat; jsou-li námitky uplatněny individuálně (tedy jednotlivými účastníky), mělo by o nich být i individuálně v rozhodnutí pojednáno.

28. Nedostatečná možnost seznámení se s podklady pro rozhodnutí (§ 33 odst. 2 správního řádu).

V bodu 6.2 žaloby je poukazováno na skutečnost, že v obdobných řízeních vedených před Evropskou komisí je před vydáním konečného rozhodnutí vydáno jakési shrnutí, ve smyslu uvedení základních faktických údajů, z nichž bude vycházeno, a jejich principiální interpretace. Taktéž je na seznámení se se spisovým materiálem poskytována čtyřtýdenní lhůta. Argumentovat na podporu takového postupu lze podle žalobce i gramatickým výkladem § 33 odst. 2 správního řádu. Ten totiž hovoří o „podkladu pro rozhodnutí", z čehož lze dovodit, že nemůže jít jen o prosté předložení spisu, ale spíše o dokument, který bude základem rozhodnutí. K porušení § 33 odst. 2 správního řádu došlo i v řízení ve druhém stupni, neboť před vydáním rozhodnutí předsedy žalovaného nebyl žalobce ve smyslu tohoto ustanovení informován.

29. Neprovedení navrhovaných důkazů (§ 3 odst. 4, § 32, § 34 a § 36 správního řádu)

Pod žalobním bodem 6.3 žalobce a) uvedl, že pokud byly žalovaným zpochybněny závěry vyplývající z analýz (posudků) předložených účastníky řízení, měl podle § 36 správního řádu nechat vypracovat znalecké posudky sám, a to minimálně k posouzení existence cenového paralelismu v soutěži na trhu pohonných hmot. Naproti tomu zkoumání existence oligopolu (a charakteristik s ním spojených) bylo pro posouzení chování žalobce nepodstatné. Pro závěr o nedostatečně zjištěném skutkovém stavu věci svědčí i opakované odmítání důkazů, kterými se účastníci pokoušeli vysvětlit okolnosti, za nichž docházelo k setkávání na půdě ČAPPO, stejně jako interpretaci obsahu výkazů ČAPPO a sporných tiskových informací.

30. Porušení základních zásad dokazování (§ 3 odst. 4, § 33 odst. 1 a § 34 správního řádu, čl. 2 a čl. 36 Listiny základních práv a svobod)

Postupem žalovaného došlo především k porušení zásady materiální pravdy a zásady vyhledávací (bod 6.4.1 žaloby), neboť ve věci nebyl dostatečným způsobem zjištěn skutkový stav, žalovaným předkládané hypotézy nebyly dostatečně důkazně podloženy a v průběhu správního řízení nebylo s účastníky dostatečně spolupracováno (viz paušální odmítání provedení navrhovaných důkazů). Žalovaný též neunesl své důkazní břemeno, neboť nebyl předložen žádný přímý důkaz o jednání ve shodě; všechny důkazy jsou toliko nepřímé a navíc z nich nelze dovozovat jednoznačné závěry, jak učinil žalovaný i jeho předseda (bod 6.4.1 žaloby). Klíčovým důkazem přitom mělo být zjištění, že cenový vývoj N95 se ve sledovaném období vyvíjel jinak než nákupní ceny pohonných hmot (bod 6.4.2). To jasně ukazuje i na způsob, jakým žalovaný dospěl ke stanovení délky sledovaného období – to skončilo, jakmile se průměrné marže účastníků dostaly na (žalovaným) akceptovatelnou úroveň. Je tedy zřejmé, že celé obvinění žalobce stojí pouze na tomto jediném nepřímém „důkazu", který byl navíc jasně vyvrácen. Žalovaný konečně též vybočil ze zákonných mezí při hodnocení důkazů (bod 6.4.3). Všechny zjištěné skutečnosti byly totiž vykládány v neprospěch žalobce (v žalobě jsou uvedeny příklady); na ústním jednání dne 5. 10. 2001 byly navíc zástupcům žalobce kladeny sugestivní a kapciózní otázky, které jsou v žalobě popsány, a z tohoto důvodu by proto k takto provedenému důkazu nemělo být vůbec přihlédnuto.

31. Porušení zásady rovnosti, respektive zákazu diskriminace

Tato žalobní námitka (6.6) se odkazuje na způsob, jakým byl vymezen okruh účastníků řízení.

B. Věcné námitky

V rámci této skupiny námitek žalobce a) nejprve podal obsáhlý výklad pojmu „kartelová dohoda", potažmo „jednání ve shodě", neboť, dle jeho názoru, nejsou znaky a principy jednání ve shodě v odůvodnění obou rozhodnutí objektivně interpretovány. V této souvislosti dále uvedl, že pokud je zjištěno na trhu paralelní chování soutěžitelů, závěr o jednání ve shodě lze přijmout jen tehdy, nelze-li tuto skutečnost vysvětlit jinak (ve smyslu chování souladného s pravidly hospodářské soutěže). Důkazní břemeno přitom stíhá orgán dohledu. Podle žalobce a) nebyl skutkově prokázán žádný z pojmových znaků jednání ve shodě.

Pokud jde o znak první – příčinu, není možné přehlédnout, že tvrzení, že ke kontaktům mezi soutěžiteli mělo dojít na půdě ČAPPO, je neurčité a nelze s ním proto relevantně polemizovat. Sám žalobce a) přitom v rozhodné době ani nebyl zastoupen v orgánech, na jejichž zasedáních mělo ke shodě v koordinaci docházet (byl jen řadovým členem této legitimní zájmové organizace). Taktéž správními rozhodnutími zmiňované statistiky ČAPPO neobsahovaly žádné informace o nákupních či prodejních cenách, maržích, nebo snad cenotvorných záměrech jednotlivých

společností; nebyly též adresné ani určité. Pokud jde dále o tisková vyjádření, ta nepocházejí od žalobce a), který tiskové zprávy ani nesleduje, neboť jeho cenotvorba je založena na principu jiném, který podrobně popisuje. Žalovaný tak nepřinesl žádný důkaz, který by ukazoval na to, že žalobce a) s některým soutěžitelem hovořil nebo korespondoval o cenách.

K prokázání dalšího znaku – následku žalobce a) uvedl, že se žalovaný nedostatečně zabýval analýzou charakteristik trhu distribuce pohonných hmot a specifickými zákonitostmi jeho fungování. Teprve na tomto základě by žalovaný mohl věrohodně posuzovat případnou neobvyklost cenotvorby žalobce a její údajnou neobvyklou podobnost s ostatními účastníky ve sledovaném období. Zásadní pochybení žalovaného nicméně spočívá v tom, že nebyl zohledněn základní princip cenotvorné strategie soutěžitelů na tomto trhu, kterým je zaměření se na lokální úroveň, tedy na úroveň jednotlivých čerpacích stanic. Pokud by dokazování bylo zaměřeno tímto směrem, zjistilo by se, že průměrné cenové křivky jiných soutěžitelů na jejich čerpacích stanicích měly obdobný průběh, jako cenové křivky účastníků tohoto řízení. Dostatečně nebyl zohledněn ani význam cenového monitoringu, který umožňuje pružné cenové následování, které je pro daný trh typické. Není přitom podstatné, zda je předmětný trh trhem oligopolním, neboť existence cenového následování je objektivní daností. Právě cenový monitoring prodejních cen konkurenčních čerpacích stanic je základem strategie tvorby cen žalobce; sběr a vyhodnocování dat je prováděn prostřednictvím vlastního softwarového systému (ten žalobce navrhoval ve správním řízení jako důkaz, avšak žalovaný jej neprovedl). Fungování tohoto systému (v žalobě podrobně popsané) je zásadním argumentem proti závěrům žalovaného o koordinaci cenotvorby s ostatními žalobci. Na základě těchto skutečností je podle žalobce a) zřejmé, že jeho cenotvorba není založena na východiscích předpokládaných žalovaným a nebyla v rozhodném období nikterak neobvyklá ani nápadně podobná cenotvorbě dalších účastníků řízení. Byla-li shledána podobnost ve vývoji prodejních cen účastníků, je tento fakt vysvětlitelný cenovým následováním, jakožto legitimní soutěžní praktikou. S ohledem na v žalobě popsaný princip cenotvorby žalobce a), který je postaven na lokální bázi, je evidentní, že v jeho případě není vývoj nákupních cen rozhodujícím faktorem pro konstrukci prodejních cen; opačný závěr žalovaného svědčí o paušálním přístupu ke všem účastníkům.

Za neprokázanou považuje žalobce a) též příčinnou souvislost mezi oběma uvedenými znaky jednání ve shodě, a to v zásadě z důvodů, o kterých již bylo pojednáno. V této souvislosti také zdůraznil, že nenalezl-li žalovaný jako liberační důvod jednání ve shodě nějakou vnější příčinu, nelze tuto skutečnost interpretovat jako důkaz tohoto jednání, neboť by musela být prokázána „nemožnost vysvětlit jednání ve shodě jinak".

Jako nepřezkoumatelné označil žalobce a) závěry o naplnění subjektivní stránky správního deliktu, jakožto obligatorního znaku deliktního jednání podle § 22 odst. 2 ZOHS. Závěr o existenci přímého úmyslu v jednání účastníků je totiž důkazně nepodložený. Nad tento rámec vyslovil žalobce a) názor o diskriminačním přístupu

žalovaného k účastníkům řízení. Uvedl, že již samo vymezení účastníků řízení podle jejich relativní kapitálové síly je výrazem nerovného zacházení; žalobce sám se ostatně mezi nejvýznamnější soutěžitele na daném trhu nepočítá. Obdobně jako účastníci řízení se chovali i jiní soutěžitelé; tím se však žalovaný vůbec nezabýval. I žalobce a) rozporoval způsob vymezení relevantního trhu, a to jak po stránce geografické (existence lokálních trhů – konkurence probíhá mezi jednotlivými čerpacími stanicemi), tak i časové (existence letní a zimní motoristické sezóny). Důkazně nepodložené, neurčité a tudíž nepřezkoumatelné jsou, podle názoru žalobce a), též tvrzení o dopadu jednání ve shodě na celou ekonomiku.

Ve zbytku žaloby je rozporována též výše uložené pokuty, a to zejména s poukazem na skutečnost, že doba posuzovaného jednání je v nyní přezkoumávaných rozhodnutích oproti prvnímu prvostupňovému rozhodnutí kratší, pokuta však byla uložena ve stejné výši, a to bez jakéhokoli bližšího zdůvodnění. Při rozhodování o výši pokuty byl též nedostatečně a nesprávně zjištěn základ, z něhož byla pokuta vyměřována.

Žaloba společnosti Shell Czech republic, a. s. [žalobce d)]

A. Procesní námitky

32. Porušení základních zásad správního řízení – zásady materiální pravdy, zásady vyhledávací a práva na účinnou obhajobu a spravedlivý proces (§ 3 odst. 4, § 21 odst. 2 a § 32 - § 34, § 36 správního řádu; § 21 odst. 7 ZOHS)

V rámci této žalobní námitky (bod 7.1 žaloby) žalobce d) především namítl, že žalovaný prováděl a akcentoval toliko důkazy svědčící v neprospěch žalobce a odmítal provést důkazy navrhované účastníky. Poukázal v této souvislosti na navrhované výslechy blíže specifikovaných osob, návrh na shromáždění a analýzu denních dat z jednotlivých čerpacích stanic a provedení dokazování směrem ke zjištění chování jiných významných soutěžitelů v posuzovaném období. Žalobce d) také zmínil nutnost vypracování znaleckého posudku k popsání charakteristik trhu distribuce pohonných hmot prostřednictvím čerpacích stanic a soutěže na něm, a to zejména s ohledem na skutečnost, že žalovaný odmítl akceptovat účastníky předložené posudky těmito otázkami se zabývajícími. V rámci této žalobní námitky je dále uvedeno, že ve věci nebylo nařízeno ústní jednání, ač se toho žalobce d) opakovaně dožadoval. V důsledku tohoto procesního pochybení pak neměl dostatečný prostor k vyvrácení či korekci některých zjevně nesprávných předpokladů, ze kterých žalovaný od počátku vycházel.

33. Vybočení ze zákonných mezí při hodnocení důkazů (§ 3 odst. 4 a § 34 správního řádu)

Touto žalobní námitkou (bod 7.2 žaloby) namítl žalobce d) tendenční postup žalovaného, spočívající v účelové interpretaci provedených důkazů a neprovedení navrhovaných důkazů účastníky; tato tvrzení v žalobě blíže odůvodnil.

34. Neunesení důkazního břemene (§ 3 odst. 4, § 32, § 34 správního řádu)

Žalovaný neprokázal v případě žalobce d) naplnění znaků jednání ve vzájemné shodě (bod 7.3 žaloby). Vycházel totiž jen z nepřímých důkazů, které nejen netvoří ucelený řetězec vedoucí k jednoznačnému závěru, ale často se spíše než o důkazy jedná o ničím nedoložená tvrzení. Řadu těchto nepřímých důkazů lze vykládat odlišně, než účelově činí žalovaný (interpretace setkávání ČAPPO, statistik ČAPPO, tisková vyjádření, apod.).

35. Porušení zásady presumpce neviny a zásady *in dubio pro reo*

Pod bodem 7.4 žaloby vyslovil žalobce d) názor, že není-li závěr o existenci jednání ve vzájemné shodě skutkově podložen, nelze za prokázanou považovat ani vinu žalobce na protisoutěžním jednání; neprokázanou vinu je pak nutno vykládat jako prokázanou nevinu, s čímž ovšem závěry žalovaného nekorespondují.

36. Neprokázání viny každému účastníku jednotlivě

Zde žalobce d) namítl paušalizovaný přístup žalovaného, který se nevypořádal individuálně s jednotlivými tvrzeními a námitkami účastníků, čímž došlo k popření práva na jejich efektivní obhajobu (bod 7.5 žaloby). Rozhodnutí žalovaného v prvním stupni považuje žalobce d) za nepřezkoumatelné, neboť z něho nevyplývá, jak žalovaný dospěl k závěru, že zrovna žalobce d) (a nikoli ostatní soutěžitelé) jednal ve shodě s dalšími žalobci; není z něho zřejmé, jaké důkazy použil ve prospěch a jaké v neprospěch žalobce d), ani co z těchto důkazů ve vztahu k žalobci d) dovozuje; není jasné, jak se vypořádal konkrétně se žalobcovými námitkami

37. Porušení zásady zákazu diskriminace (čl. 1, čl. 3 a čl. 37 Listiny základních práv a svobod)

Tato žalobní námitka (bod 7.6 žaloby) namítá diskriminační způsob, jakým byl vymezen okruh účastníků tohoto řízení. Dle názoru žalobce d) není zřejmé, na základě čeho žalovaný dospěl k názoru, že právě účastníci daného správního řízení jsou „nejvýznamnějšími soutěžiteli" na trhu; není taktéž zřejmé, proč jiní soutěžitelé, kteří postupovali na trhu obdobně jako účastníci, měli jednat (na rozdíl od účastníků) legitimně.

38. Nedostatečná možnost seznámení se s podklady pro rozhodnutí (§ 33 odst. 2 správního řádu)

Tento žalobní bod (8.1) se obsahově zcela kryje s bodem 28 (viz výše).

39. Nezákonné znepřístupnění podstatných částí správního spisu (§ 23 a § 33 odst. 2 správního řádu)

V rámci tohoto žalobního bodu (8.2) žalobce d) uvedl, že v průběhu správního řízení mu žalovaný často předkládal toliko anonymizované podklady, a to s odkazem na ochranu obchodního tajemství. U řady z nich (v žalobě konkrétně zmiňovaných) však nebylo možné pro jejich obecnost se k nim jakkoli kvalifikovaně vyjádřit. Dále žalobce namítl, že žalovaný naopak neposkytl ochranu obchodnímu tajemství žalobce d), neboť jeho rozklad proti prvnímu prvostupňovému rozhodnutí rozeslal též ostatním účastníkům, jakkoli byl žalobcem d) výslovně upozorněn na skutečnost, že rozklad obsahuje důvěrné obchodní informace žalobce (a takto byl i samotný rozklad výslovně označen). Porušení práva na účinnou obhajobu spojuje žalobce d) též se skutečností, že mu žalovaný neposkytl informace týkající se složení a stanovisek rozkladové komise. Podle jeho názoru je totiž z § 32 a § 61 správního řádu zřejmé, že předseda žalovaného rozhoduje na základě návrhu rozkladové komise, a tudíž tento návrh musí nutně být i podkladem rozhodnutí (a tedy i součástí správního spisu). Tímto postupem žalovaného tak bylo žalobci znemožněno seznámit se s důležitými dokumenty, o něž nutně muselo být rozhodnutí předsedy žalovaného opřeno, stejně jako s případnými důvody, pro které se předseda od názoru rozkladové komise odchýlil.

40. Porušení dalších zásad správního řízení

Pod bodem 8.3 žaloby namítl žalobce d), že žalovaný porušoval § 49 správního řádu, neboť nerozhodoval ve lhůtách tímto ustanovením určených ani účastníky neinformoval o jejich prodloužení. Žalobce d) poukázal dále na nehospodárnost a nedůvodné prodlužování správního řízení, jakož i porušení zásady součinnosti, které spatřoval zejména v neprovádění navrhovaných důkaz a ústních jednání), a zásady důvěryhodnosti v rozhodování správních orgánů (účelové interpretace a nelogické a neobjektivní hodnocení).

B. Věcné námitky

Obdobně jako jiní žalobci i žalobce d) nejdříve shrnul podstatný průběh předcházejícího správního řízení. Pokud jde o samotné žalobní námitky, žalobce především uvedl, že znaky a principy jednání ve shodě nejsou žalovaným objektivně interpretovány. V této souvislosti podal výklad tohoto pojmu, přičemž zdůraznil, že je-li zjištěno na trhu paralelní chování soutěžitelů, lze závěr o existenci jejich jednání ve shodě přijmout pouze tehdy, není-li možné je vysvětlit jiným, soutěžně konformním, způsobem. Dokazování přitom leží bezvýhradně na orgánu dohledu. K otázce charakteristiky trhu distribuce pohonných hmot prostřednictvím čerpacích stanic a obchodní strategie žalobce je v žalobě zmíněna především homogenita nabízeného produktu (pohonných hmot), nízká cenová elasticita poptávky a dále fakt, že nákupní ceny jsou pro všechny maloobchodní prodejce v zásadě velmi podobné, z čehož plynou i malé rozdíly v prodejních cenách. Pro soutěž na takovém trhu je pak charakteristická především cenová transparentnost, cenová konkurence a následování; konkrétní boj o zákazníky se přitom odehrává na lokální úrovni.

Žalobce d) popsal svoji obchodní strategii, kterou označil jako obchodní tajemství a zdůraznil, že se tato strategie v posuzovaném období nijak nezměnila. Podle žalobce d) žalovaný neprokázal naplnění ani jednoho ze znaků jednání ve shodě. Pokud jde o příčinu, všechny důkazy, o které se závěry žalovaného opírají, jsou toliko důkazy nepřímými a dají se různě interpretovat; navozují pouze hypotézu o existenci nedovolených kontaktů mezi účastníky, kdy je žalobce d) navíc absurdně (a v rozporu s principy logického uvažování) vmanévrován do pozice negativního dokazování. V této souvislosti žalobce d) odmítl interpretaci všech skutečností, z nichž žalovaný dovodil nedovolené (protisoutěžní) kontakty účastníků, což v žalobě velmi podrobně rozvedl. Zdůraznil přitom, že na všech popsaných skutečnostech nelze spatřovat nic nelegálního či nestandardního; tyto závěry jsou jen výsledky účelové interpretace žalovaného.

K otázce následku žalobce d) uvedl, že jeho cenotvorba nebyla ve sledovaném období nikterak neobvyklá, neboť byla výsledkem jeho konstantní a konsistentní obchodní a cenotvorné strategie, kterou podrobně popsal. Podal přitom vysvětlení svého pokynu ze dne 25. 5. 2001, tedy jednoho z klíčových důkazů žalovaného. Podrobně též vysvětlil důvody, kterými byl veden při konstrukci prodejních cen v obou částech sledovaného období. Odmítl dále závěr, že cenotvorba byla neobvykle podobná cenotvorbě dalších účastníků, o čemž v žalobě opět podrobně pojednal. Zdůraznil, že určitá objektivně existující podobnost prodejních cen je výrazem specifického charakteru daného trhu, kde existují vždy minimální cenové rozdíly na místní úrovni i velmi rychlá cenová reakce konkurence; tyto principy však, podle jeho názoru, žalovaný nepochopil. Pokud žalobce d) udržoval své prodejní ceny i za situace poklesu cen nákupních, šlo opět o výraz jeho cenotvorné strategie. Uvedl dále, že otázku, z jakého důvodu se stejným způsobem chovala i konkurence, není schopen vysvětlit. Poukázal na nepravdu obsaženou v napadeném rozhodnutí, neboť v září 2001, kdy nákupní ceny rostly, prodejní cenu zvýšil, avšak s ohledem na to, že konkurence jeho zvýšení nenásledovala, byl nucen opět snižovat. Zpochybnil také relevantnost jednotlivých podkladů, z nichž žalovaný při rozhodování vycházel, zejména pak relevantnost provedeného porovnání nákupních a prodejních cen (jakožto základního argumentu svědčícího údajně o neobvyklosti cenotvorby žalobce i dalších účastníků). Pokud jde konečně o příčinnou souvislost, tak uvedl, že nebyly-li prokázány předcházející pojmové znaky jednání ve vzájemné shodě, je pojmově vyloučeno zabývat se otázkou jejich souvislosti. Čistě hypoteticky pak uvedl, že v případě jednotlivých „příčin" dovozovaných žalovaným chybí věcná a většinou i časová souvislost s chováním žalobce d) na trhu; existují taktéž alternativní vysvětlení tohoto chování, které blíže popsal.

Dále je žalobou namítáno, že se žalovaný vůbec nezabýval prokázáním existence subjektivní stránky správního deliktu. Obdobně jako ostatní žalobci také vyjádřil nesouhlas se způsobem, jakým byl vymezen relevantní trh, a to ve všech jeho stránkách. Konečně též nesouhlasil s výší uložené pokuty, a to zejména s ohledem na to, že pokuta v nyní přezkoumávaných rozhodnutích zůstala stejná, ač byla v případě

prvního prvostupňového rozhodnutí ukládána za delší období; nedostatečně a nesprávně byl též zjištěn základ, z něhož byla pokuta vyměřována.

V doplnění žaloby podaném 4. 8. 2004 poukázal žalobce d) též na to, že podle jeho názoru uplynula jednoletá, resp. tříletá subjektivní lhůta k uložení pokuty.

III. Vyjádření žalovaného a repliky žalobců

Ke všem žalobám podal žalovaný vyjádření. V něm především, v zásadě shodným způsobem jako v odůvodnění správních rozhodnutí, zopakoval důvody, které považuje za podstatné z hlediska věcného posouzení věci. Obdobně se vyjádřil též k námitkám vztahujícím se k předcházejícímu procesnímu postupu. V případě těchto námitek zdůraznil, že nesouhlasí s tvrzením, podle kterého se věcí meritorně zabýval až v nyní přezkoumávaném rozhodnutí, a to zejména pokud jde o způsob vymezení relevantního trhu a jeho charakteristiku. V této souvislosti odkázal na blíže specifikované části odůvodnění nyní přezkoumávaného rozhodnutí, jakož i jemu předcházejícího rozhodnutí vydaného v prvním stupni. K rozporovanému omezení práva nahlížet do správního spisu, s odkazem na obchodní tajemství, uvedl, že střetává-li se právo soukromé (ochrana obchodního tajemství) s právem veřejným (procesní oprávnění účastníků ve správním řízení), nelze z ničeho dovodit, že by se právo soukromé mělo podřizovat reglementaci práva veřejného. Odkazují-li se dále některé žaloby na rozsudek Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 2 A 4/99, tak ten byl vydán ve věci přezkoumání zákonnosti zadání veřejné zakázky a týkal se znepřístupnění informací uvedených ve veřejně přístupném seznamu. Tato věc se proto týká něčeho zcela jiného, než co je předmětem řízení ve věci právě posuzované. Žalobci navíc vytrhují části odůvodnění tohoto rozsudku z kontextu a účelově jej interpretují.

K rozporovanému porušení práva účastníků řízení vyplývajícího z § 33 odst. 2 správního řádu žalovaný poznamenal, že před vydáním prvostupňového rozhodnutí byli účastníci řízení prokazatelně s jeho podkladem seznámeni; před vydáním rozhodnutí druhostupňového nebylo nutno ve smyslu tohoto ustanovení postupovat, neboť v řízení o rozkladu již nebylo prováděno žádné dokazování. Dožadují-li se někteří ze žalobců v této souvislosti předložení dokumentu, jenž by měl obsahovat přinejmenším základní závěry, podstatná fakta, důvody a důkazy pro aplikaci § 3 odst. 1 ZOHS i ZOHS 1991, oprávněnost takového požadavku podle žalovaného z ničeho nevyplývá. Právní posouzení případu je charakteristickým znakem až vlastního rozhodnutí, přičemž v jeho odůvodnění správní orgán uvede, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami byl veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě kterých rozhodoval (§ 47 odst. 3 správního řádu). Konečně k namítanému nedostatku individualizace a paušálnímu přístupu žalovaného k účastníkům uvedl, že ani toto tvrzení se nezakládá na pravdě. Žalovaný u jednotlivých účastníků zjišťoval přesná data, kdy u nich došlo ke zvýšení prodejních cen N95 a o jakou částku; zjištěné skutečnosti (např. přehled denních prodejních cen na 1 litr N95 ze všech čerpacích stanic) pak byly na základě správního

uvážení zhodnoceny. Ze všech důvodů proto žalovaný navrhl, aby žaloby byly soudem zamítnuty; na svém procesním stanovisku setrval po celou dobu řízení před soudem.

K vyjádření žalovaného i k obsahu jednotlivých žalob se vyjádřili i někteří žalobci [žalobce a), b), c) a e)]. Z obsahu těchto podání je zřejmé, že všichni žalobci setrvali na svých právních názorech uvedených v rámci žalob, přičemž (v návaznosti na argumentaci ostatních účastníků řízení) některá svá tvrzení podrobněji rozvedli. Poukázali též na to, že se žalovaný nevyjádřil k jednotlivým žalobám a námitkám, ale že podal jedno paušální vyjádření, v němž se nevypořádal téměř se žádnými žalobními námitkami. Tím tak pokračuje v nepřípustném paušálním přístupu k žalobcům. Žalobci též zdůraznili, že § 33 odst. 2 správního řádu je aplikovatelný i na rozkladové řízení, neboť i v něm může dojít k rozšíření podkladu pro rozhodnutí o rozkladu.

Po vydání zrušovacího rozsudku Nejvyššího správního soudu se dále vyjádřili žalobci a), b) a c). Žalobce a) poukázal mj. na omezený rozsah dominového efektu na daném relevantním trhu, který byl nesprávně vymezen jako celostátní, a zdůraznil, že žalovaný neosvětlil, proč omezil relevantní trh pouze na Českou republiku. Žalovaný také nesprávně a bez řádné analýzy dovozuje, že ceny prodejní kopírují ceny nákupní. Žalobce b) se domnívá, že se Nejvyšší správní soud nevyslovil k tomu, zda žalovaný údajné protiprávní jednání ve výroku rozhodnutí dostatečně popsal či nikoli. Krajský soud má tedy stále prostor pro vlastní posouzení této otázky. Podle žalobce b) požadavek jednoznačné identifikace skutku přitom výrok ani odůvodnění rozhodnutí nesplňují. Dále polemizuje s výkladem pojmu jednání ve shodě, jak jej provedl Nejvyšší správní soud. Podáním nazvaným „shrnutí žalobních bodů" se žalobce c) vyslovil k závěrům v rozsudku Nejvyššího správního soudu a zrekapituloval svoje žalobní body. Poukázal na to, že i ve světle zrušovacího rozsudku je podle jeho názoru třeba napadené správní rozhodnutí zrušit, neboť žalovaný bude povinen vést dokazování ohledně otázky zneužití práva. Žalovaný tuto otázku dosud neposuzoval, což ostatně potvrzují i vedoucí zaměstnanci žalovaného (Petr, M. Z rozhodovací praxe Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Antitrust, 2010, č. 1, s. 31). Vedle polemiky se závěry, zaujatými v původním rozhodnutí krajského soudu (zejména pokud šlo o namítanou nepřezkoumatelnost rozhodnutí předsedy žalovaného), poukázal žalobce c) také na to, že ve vztahu k jeho předchůdci (společnosti Aral ČR, a. s.) již nebylo možno vydat rozhodnutí, a to pro překážku *res iudicata*.

IV. Posouzení věci

Žaloby byly podány včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), osobami k tomu oprávněnými (§ 65 odst. 1 s. ř. s.), přitom jde o žaloby přípustné (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.). Krajský soud považuje za nezbytné poukázat na to, že je podle § 110 odst. 3 s. ř. s. v daném řízení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, vysloveným ve výše popsaném zrušovacím rozsudku ze dne 30. 12. 2009, č. j. 8 Afs 56/2007-479.

Podle § 75 odst. 2 s. ř. s. přezkoumává soud napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů. Zákonností rozhodnutí i posouzením procesního postupu, který jeho vydání předcházel, se proto soud zabýval v intencích jednotlivých žalobních námitek

uvedených v žalobách. Postup ve smyslu této procesní zásady vyloučil též možnost vycházet při přezkumu z „mimožalobních" tvrzení žalobců, tedy skutečností, na které se někteří žalobci v obecné rovině odvolávali. Z tohoto důvodu soud nepřihlížel zejména k odkazům žalobců na podání učiněná v řízení před oběma správními orgány (zejména na obsah rozkladů) a nezabýval se též „komentáři k rozhodnutí" předloženými některými ze žalobců. Jinak tomu bylo, pokud žalobce odkázal v rámci určitého žalobního bodu na konkrétní část svého rozkladu, takový žalobní bod pak soud považoval za řádně uplatněný a také se jím zabýval.

PROCESNÍ NÁMITKY – HODNOCENÍ SOUDU

Jak vyplynulo z rekapitulační části tohoto rozsudku, jednotlivé procesní námitky jsou (bez ohledu na to, kým byly uplatněny) vedeny v jednotné číselné řadě. Jelikož se námitky mnohdy opakují a různě překrývají, budou v rámci následujícího právního hodnocení věci uspořádány do „tematických skupin", které jsou pro větší přehlednost řazeny nikoli v číselné posloupnosti, nýbrž tak, jak tomu bylo v předchozím zrušeném rozsudku zdejšího soudu.

Neurčitost výroku druhostupňového rozhodnutí (bod 19)

Výrokem I. druhostupňového rozhodnutí bylo vysloveno, že žalobci (resp. jejich právní předchůdci) *„tím, že v období od 28.5.2001 do 30.11.2001 určovali ve vzájemné shodě prodejní ceny automobilového benzínu Natural 95 u svých čerpacích stanic, porušili v období od 28.5.2001 zákaz jednání ve vzájemné shodě uvedený v § 3 odst. 1 v té době účinného zákona č. 63/1991 Sb., (...) a v období od 1.7.2001 do 30.11.2001 porušili zákaz takového jednání uvedený v § 3 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb. (...). Uvedeným jednáním ve vzájemné shodě narušili v období od 28.5.2001 do 30.11.2001 hospodářskou soutěž na trhu automobilových benzínů dodávaných spotřebitelům prostřednictvím čerpacích stanic."*

Ve zrušeném rozsudku zdejší soud shledal tento žalobní bod důvodným, neboť popis protiprávního jednání ve výroku napadeného rozhodnutí nepovažoval za dostatečně konkrétní, jelikož v něm zejména absentuje bližší specifikace „vzájemné shody", ve smyslu konkrétního jednání zúčastněných (např. výměna informací na konkrétních setkáních, způsob výměny těchto informací, role jednotlivých zúčastněných subjektů, apod.).

Nejvyšší správní soud však ve zrušovacím rozsudku dospěl k závěru odlišnému. Zdejší soud přitom nesouhlasí s názorem žalobce b), že by se Nejvyšší správní soud nevyjádřil k tomu, zda bylo protiprávní jednání ve výroku rozhodnutí popsáno dostatečně či nikoli. Naopak podle názoru zdejšího soudu je tato otázka ve zrušovacím rozsudku zodpovězena zcela jednoznačně. Nejvyšší správní soud totiž na základě usnesení svého rozšířeného senátu ze dne 15. 1. 2008, č. j. 2 As 34/2006-73, www.nssoud.cz, předně zdůraznil, že požadavek na dostatečnou specifikaci skutku ve výroku rozhodnutí správního orgánu je nezbytný proto, aby postihované jednání nebylo zaměnitelné s jiným, v prvé řadě proto, aby nemohlo dojít k nepřípustnému

dvojímu postihu téhož jednání. Především tímto požadavkem je pak třeba poměřovat náležitosti výroku rozhodnutí. Dále poukázal na to, že v dané věci je sice výrok *„formulovaný velmi stručně, nicméně zcela splňuje podmínku odlišení od jiného skutku. Stručnost výroku rozhodnutí v souzeném případě neohrožuje meritorní zákonnost napadeného rozhodnutí."* Pokud pak následně uvedl, že „[s]*tručnost tu nepředstavuje pochybení s takovým stupněm intenzity, který by byl schopen zasáhnout zákonnost rozhodnutí ve věci samé,*" vyjádřil se podle názoru zdejšího soudu k této otázce zcela jednoznačně a zdejší soud nemá jinou možnost, než závěr Nejvyššího správního soudu do svého rozsudku převzít a uzavřít, že ve výroku je *„specifikována doba skutku, jakož i to, že šlo o jednání ve vzájemné shodě (nikoliv o dohodu v užším slova smyslu), a že toto jednání se týkalo prodejních cen zde specifikovaného automobilového benzínu u čerpacích stanic účastníků správního řízení. Je tedy určen i obsah těchto jednání"*. Nesporně by bylo vhodnější, aby bylo blíže popsáno i to, v čem spočívala tato koordinace (např. vzájemná jednání). I přes uvedenou výhradu vhodnosti však splňuje formulace výroku napadeného rozhodnutí předsedy žalovaného základní požadavek nezaměnitelnosti s jiným skutkem a nejedná se tak o nedostatek, který by mohl atakovat zákonnost rozhodnutí ve věci samé ve smyslu § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Tento žalobní bod tak důvodným shledán nebyl.

Procesní nástupnictví žalobce c) (resp. společnosti Aral II.) po společnosti Aral ČR, a. s. (Aral I.) a žalobce e) po společnosti AGIP Praha, a. s. (body 17 a 22)

Předmětné správní řízení bylo zahájeno celkem se šesti společnostmi (AGIP Praha, a. s., Aral ČR a. s. /Aral I./, BENZINA a. s., CONOCO Czech Republic s. r. o., OMV Česká republika, s. r. o. a Shell Czech Republic a. s.), přičemž dvě z nich (AGIP Praha, a. s. a Aral ČR a. s.) v průběhu řízení zanikly bez likvidace, a to sloučením s jinou společností ve smyslu § 69a odst. 1 obchodního zákoníku. Žalovaný tuto skutečnost vyhodnotil tak, že jde v obou případech o univerzální sukcesi a deliktní odpovědnost zaniklých společností proto přešla na společnosti nástupnické. Tento názor považují obě dotčené společnosti za nesprávný, přičemž, dle názoru žalobce e), měla být tato otázka vyřešena již v rámci správního řízení tím, že by ve věci procesního nástupnictví bylo vydáno procesní rozhodnutí, proti kterému by bylo lze brojit řádným opravným prostředkem. S tímto názorem se zdejší soud neztotožňuje.

Řízení vedené podle ZOHS se řídí správním řádem, nestanoví-li ZOHS výslovně jinak (§ 21 odst. 8 zákona). Jednou z výjimek, kdy se obecná procesní úprava neuplatní, je vymezení okruhu účastníků řízení. Z § 21 odst. 1 ZOHS vyplývá, že účastníkem řízení je ten, o jehož právech nebo povinnostech stanovených tímto zákonem má být v řízení rozhodnuto. Žalovaný může přiznat postavení účastníka řízení i osobě, jejíž práva nebo povinnosti mohou být rozhodnutím žalovaného vydaným podle tohoto zákona podstatně dotčeny, pokud tato osoba před ukončením řízení o přiznání postavení účastníka řízení požádá.

Osoby uvedené ve větě první citovaného ustanovení jsou účastníky řízení *ex lege* a o jejich účastenství v řízení není proto nutné vydávat jakékoli procesní rozhodnutí (stávají se jimi již splněním zákonem stanovených podmínek). Podle věty

druhé (na kterou poukazuje i žaloba) může být postavení účastníka přiznáno i jinému subjektu, jestliže jeho práva nebo povinnosti mohou být rozhodnutím podle ZOHS podstatně dotčeny, pokud o přiznání tohoto procesního postavení požádá. Podmínkou získání účastenského postavení v tomto případě je tedy kumulativní splnění celkem tří podmínek. Za prvé nejde o osobu, o jejíchž právech nebo povinnostech má být v řízení rozhodováno; její práva nebo povinnosti pouze mohou být potenciálně rozhodnutím žalovaného podstatně dotčena. Za druhé musí taková osoba o přiznání tohoto postavení požádat. Konečně za třetí musí žalovaný dospět k závěru, že tato žádost je důvodná; na přiznání tohoto účastenského postavení tedy není právní nárok – jde o správní uvážení žalovaného (účastníkem řízení se stává až právní mocí takového rozhodnutí).

Na základě uvedených skutečností je evidentní, že požadavek na přiměřený postup podle § 21 odst. 1, věty druhé ZOHS v situaci, kdy dochází k procesní sukcesi, je nepřípadný. Tento procesní postup totiž upravuje situaci, kdy do řízení chce na vlastní žádost vstoupit ten, jehož práva nebo povinnosti stanovená ZOHS nejsou předmětem řízení (mohou být pouze vydáním rozhodnutí podstatně dotčena). O tento případ však v případě žalobců c) a e) (resp. jejich předchůdců) nešlo, neboť se jednalo o změnu v osobě účastníka řízení definovaného § 21 odst. 1 větou první ZOHS.

Zbývá pro úplnost dodat, že otázka případného rozhodování o změně v osobě účastníka řízení není upravena ani správním řádem. Z § 14 nevyplývá, že by ve věci existence či neexistence účastenského postavení (případně jeho přiznání či nepřiznání) mělo být vydáváno jakékoli rozhodnutí; v praxi se nicméně ustálil názor, že se správním rozhodnutím, vydaným podle § 14 správního řádu, rozhoduje v případech, kdy se určitému subjektu postavení účastníka řízení odnímá. Ani o tento případ se však v dané věci nejedná. V této souvislosti soud pouze poznamenává, že tato úvaha, týkající se úpravy *lex generalis*, je opodstatněna tím, že zde existuje spor o existenci účastenského postavení ve smyslu § 21 odst. 1 věty první ZOHS, na které úprava *lex specialis*, uvedena ve větě druhé citovaného ustanovení, nedopadá.

Lze tedy konstatovat, že žalovaný nepochybil, pokud ve věci procesního nástupnictví po společnostech Aral ČR, a. s. (Aral I.) a AGIP Praha, a. s. nevydal samostatné procesní rozhodnutí.

Jako výrazně složitější se jeví zodpovězení otázky, zda může být s univerzální sukcesí (tedy aktem soukromoprávním), spojena procesní *cese* v postavení účastníka správního řízení (akt veřejnoprávní). O této otázce původně soud rozhodl tak, že *„došlo-li v průběhu správního řízení k zániku subjektivity dvou jeho účastníků, Úřad byl oprávněn dokončit správní řízení s jejich právními nástupci (v postavení účastníků), pokud jde o deklaraci existence zakázané dohody a zákazu jejího plnění do budoucna (§ 7 odst. 1 zákona); nebyl však oprávněn rozhodnout též o uložení sankce těmto nástupcům (§ 22 zákona). Pokud tak učinil, jde o podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, které mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé; jsou zde proto založeny důvody pro zrušení rozhodnutí žalovaného pro vady řízení, ve smyslu ust. § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.“*

Ve zrušovacím rozsudku však Nejvyšší správní soud dospěl k závěru jinému. S krajským soudem se neztotožnil, pokud šlo o jeho závěry týkající se členění výroku napadeného rozhodnutí na výroky učiněné *in rem* a *in personam*. Uvedl, že i když výrok rozhodnutí může být vnitřně strukturován na jednotlivé části, nelze jej uměle rozdělovat na řízení o zjištění a zákazu dohody omezující soutěž, a na řízení sankční o uložení pokuty. Při posuzování této otázky je třeba vyjít ze dvou základních východisek, a to za prvé, že každý delikt (i *in rem*) musí být spáchán konkrétní osobou a není tak možné hypoteticky oddělovat jeho subjektivní a objektivní stránku a za druhé je třeba vzít v potaz smysl sankčních ustanovení ZOHS, která logicky nemají sloužit pouze k pojmenování protiprávního jednání, nýbrž jejich primárním účelem je uložit za konkrétní nezákonné jednání konkrétní sankci. Účel ZOHS nemůže být naplněn pouhou deklarací nezákonnosti jednání porušitele a potažmo zákazem v jeho pokračování do budoucna, pokud se porušitel zneužitím práva vyhne odpovědnosti.

Nejvyšší správní soud nesouhlasil ani se závěrem krajského soudu, který učinil ve vztahu k možnosti, resp. nemožnosti přechodu deliktní odpovědnosti na nástupce zaniklého subjektu. Nejvyšší správní soud totiž dovodil, že v případě, kdy k zániku subjektu a k právnímu nástupnictví došlo s cílem vyhnout se postihu za deliktní jednání a jedná se tak o zneužití práva, lze za toto deliktní jednání postihnout právního nástupce porušitele. Nejvyšší správní soud zdůraznil, že *„při řízení o správních deliktech platí zásada, že odpovědnost nese ten, kdo se dopustil deliktního jednání. To, že právní forma, v níž se soutěžitel projevoval v době tvrzeného zakázaného jednání, během správního řízení zanikla, přičemž soutěžitel převedl svou činnost do jiné právní formy, neznamená, že se bez dalšího může vyhnout odpovědnosti za porušení soutěžních norem. Transformace soutěžitele z jedné právní formy do druhé, obzvláště při ekonomickém, personálním, nemateriálním i obsahovém pokračování v podobě stejné hospodářské entity (ovšem po právní stránce ve formě jiného právního subjektu), je úkonem legálním, právem povoleným, do nějž nelze nikterak zasahovat a proti němu nic namítat. Na druhou stranu, pokud je takové jednání vedeno účelovou snahou o vyhnutí se odpovědnosti, jedná se o zneužití práva. Úkon jdoucí proti veřejnému zájmu na poctivé hospodářské soutěži, nemůže být právem aprobován. Na tomto místě je třeba zdůraznit význam stále živé zásady justiniánských kodifikací quando aliquid prohibetur, prohibetur et omne per quod devenitur ad illud (cokoli je zakázáno, pak vše, čím by toho mohlo být dosaženo, je zakázáno také). Proto jednání, jehož cílem není dosažení účelu sledovaného zákonem o ochraně hospodářské soutěže, ale naopak je motivováno snahou vyhnout se negativním následkům jednání zakázaného, je zneužitím práva, kterému v právním státu nelze poskytovat právní ochranu.(...)*

Soutěžní úřad se při posuzování skutečnosti, zda se jednalo o zneužití práva, musí podrobně zabývat konkrétními okolnostmi daného případu. Musí zjistit, za jakých podmínek došlo k zániku vyšetřovaného soutěžitele, a provést detailní rozbor hmotných i nehmotných složek, jimiž se zaniklý a nástupnický subjekt účastní (účastnil) na soutěži. Účelovosti transformace pak svědčí zjištění, že právní nástupce subjektu, který se dopustil protisoutěžního jednání, je de facto stejnou entitou jako delikvent

(přestože po formálně právní stránce se jedná o subjekt odlišný), zejména že mezi původním a novým právním subjektem existuje ekonomické, personální či strukturální propojení, nástupce se na trhu chová stejně nebo zaměnitelně jako jeho právní předchůdce, a konečnými spotřebiteli i ostatními soutěžiteli je vnímán stejně. Přitom nesmí existovat pochybnosti o identitě nástupce porušitele soutěžněprávních norem.

Změna právní formy, restrukturalizace nebo organizační změny v průběhu správního řízení mohou, ale i nemusí, být provedeny (ovšem nikoliv pouze) za účelem vyhnutí se sankčnímu postihu. Došlo-li však k zániku porušitele soutěžních pravidel bez likvidace, přičemž jeho ekonomická (materiální i nemateriální) složka má svého nástupce v podobě jiného právního subjektu, stále se jedná o tutéž ekonomickou entitu; nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že se porušitel touto právní transformací pokusil obejít zákon o ochraně hospodářské soutěže, pak přesun sankční odpovědnosti na tuto – byť právně jinou – osobu se děje po právu. Je třeba mít rovněž na vědomí dynamickou podstatu existence právnických osob, které na rozdíl od osob fyzických mohou, i účelově, manipulovat se svými základními charakteristickými rysy kupř. ve formě organizačních změn; zánik právnické osoby bez likvidace nelze připodobňovat ke smrti fyzické osoby.

Legálně možný zánik společnosti bez likvidace s nastoupivším subjektem se společným ekonomickým i personálním základem, formálně odůvodněný kupříkladu potřebou restrukturalizace podniku, může v některých případech zastírat snahu subjektu vyhnout se postihu za své protiprávní chování (k tomu analogicky srov. rozhodnutí sp. zn. 8 As 7/2008 (týkalo se oblasti shromažďovacího práva, nicméně obecné argumenty v něm vyslovené lze bezesporu aplikovat i na nynější případ). Má-li soutěžní úřad povolat k odpovědnosti právního nástupce porušitele, musí zneužití práva prokázat a nese tak v tomto směru důkazní břemeno. Je tedy na něm, aby prokázal, že se pachatel soutěžního deliktu svým zánikem pokusil obejít soutěžní pravidla. Přechod deliktní odpovědnosti v tomto směru přitom může přicházet v úvahu jen v případech, kdy dřívější porušitel (ve své právní formě) v průběhu správního řízení zanikl bez likvidace a za jeho zánikem stojí snaha vyhnout se důsledkům veřejnoprávní odpovědnosti za porušení pravidel soutěže; snaha o vyhnutí se odpovědnosti za spáchaný správní delikt přitom zajisté nemusí být důvodem jediným či výlučným. Nejvyšší správní soud má za to, že jen takovýto výklad je únosný z hlediska respektování a dosažení smyslu a účelu zákona o ochraně hospodářské soutěže. Soud si je současně vědom, že důkazní řízení bude obvykle obtížné, jelikož prokazování zneužití práva účelovým jednáním bývá zpravidla založeno toliko na nepřímých důkazech, avšak s ohledem na respektování principu právní jistoty je možnost veřejnoprávního postihu nástupce porušitele nutno vykládat restriktivně." Nejvyšší správní soud uzavřel s tím, že zjišťovat, zda se v konkrétním případě jednalo o zneužití práva, a proto bylo možno postihnout právního nástupce porušitele, není jeho úkolem.

Krajský soud, vědom si mantinelů soudního přezkumu v řízení podle § 65 a násl. s. ř. s., však rovněž není oprávněn tuto otázku vyřešit. Krajský soud totiž přezkoumává zákonnost závěrů správního orgánu, přičemž činnost správního orgánu nemůže zásadně nahrazovat. V daném případě žalovaný dospěl k závěru, že právní

nástupce lze za protiprávní jednání svých předchůdců bez dalšího potrestat. Tento závěr však Nejvyšší správní soud shledal nezákonným, neboť dospěl k názoru, že potrestat právního nástupce porušitele lze pouze tehdy, pokud se pachatel soutěžního deliktu svým zánikem pokusil obejít soutěžní pravidla. Podle názoru zdejšího soudu je k tomu, aby mohla být tato otázka (tj. zda se soutěžitel pokusil obejít soutěžní pravidla či nikoli) postavena najisto, třeba provést dokazování, jímž by ve smyslu pokynů Nejvyššího správního soudu bylo postaveno najisto, zda ke zneužití práva v daných případech došlo či nikoli. Ustanovení § 77 s. ř. s. sice umožňuje provádět dokazování i krajskému soudu (soud je přitom oprávněn nejen zopakovat důkazy provedené správním orgánem, ale též dalšími důkazy provedenými a hodnocenými nad tento rámec zjistit nový skutkový stav jako podklad pro rozhodování soudu v rámci plné jurisdikce), nicméně pouze tehdy, pokud se nejedná o dokazování natolik rozsáhlé, že by jím soud nahrazoval činnost správního orgánu. Jak totiž uvedl Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 26. 11. 2008, č. j. 8 As 47/2005-104, možnost soudu doplnit dokazování podle § 77 odst. 2 s. ř. s. nelze bez dalšího zaměnit za povinnost. *„Soud, který zcela samostatně a nezávisle hodnotí správnost a úplnost skutkových zjištění učiněných správním orgánem, může reagovat na zjištěné skutkové či (procesně) právní deficity tím, že uloží správnímu orgánu jejich odstranění, nahrazení či doplnění, nebo tak učiní sám"*. Jak zdůraznil Nejvyšší správní soud např. ve svých rozsudcích ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004-89, nebo ze dne 21. 6. 2006, č. j. 1 As 42/2005-62, všechny na www.nssoud.cz, krajský soud přitom zváží rozsah doplňování dokazování tak, aby nenahrazoval činnost správního orgánu.

V daném případě je třeba zjistit, zda k zániku dvou soutěžitelů došlo s cílem obejít soutěžní pravidla a vyhnout se tak trestu za protisoutěžní jednání. Jak uvedl Nejvyšší správní soud ve zrušovacím rozsudku, k tomu, aby mohla být otázka možného zneužití práva postavena najisto, musí žalovaný zjistit *„za jakých podmínek došlo k zániku vyšetřovaného soutěžitele, a provést detailní rozbor hmotných i nehmotných složek, jimiž se zaniklý a nástupnický subjekt účastní (účastnil) na soutěži"*. Provedené dokazování tedy vyžaduje v tomto ohledu zásadní doplnění, jímž by zdejší soud nahrazoval činnost žalovaného správního orgánu; k tomu však není podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu oprávněn. Ostatně i Nejvyšší správní soud ve zrušovacím rozsudku opakovaně uvedl, že je to *„soutěžní úřad"* (tedy žalovaný), kdo *„musí zneužití práva prokázat a nese tak v tomto směru důkazní břemeno"*.

Vzhledem k tomu shledal zdejší soud tyto žalobní body důvodnými. Pokud tedy žalovaný potrestal žalobce c), resp. jeho procesního předchůdce Aral II. a žalobce e) za jednání jejich právních předchůdců (společností Aral ČR, a. s. /Aral I./ a AGIP Praha, a. s.), aniž by se zabýval tím, zda k zániku těchto předchůdců došlo s cílem obejít soutěžní pravidla, nezjistil dostatečně stav věci a porušil tak § 3 odst. 4 správního řádu. Žalovaný tedy podstatně porušil ustanovení o řízení před správním orgánem, přičemž toto porušení mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Jsou zde proto důvody pro zrušení jeho rozhodnutí pro vady řízení ve smyslu § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. V dalším řízení bude žalovaný podle návodu poskytnutého mu ve zrušovacím rozsudku Nejvyššího správního soudu i v rozsudku zdejšího soudu zjišťovat, zda

k zániku subjektů a k právnímu nástupnictví došlo s cílem vyhnout se postihu za deliktní jednání a jedná se tak o zneužití práva. Teprve podle závěru, k němuž na základě provedeného dokazování dospěje, bude vážit, zda lze za toto jednání postihnout i žalobce c) a e) jako právní nástupce porušitelů.

Znepřístupnění částí správního spisu s odkazem na ochranu obchodního tajemství (body 3, 16, 18, 24, 26 a 39)

Při posouzení důvodnosti těchto žalobních bodů je nutné primárně zodpovědět otázku střetu soukromoprávního institutu (práva na ochranu obchodního tajemství) a institutu veřejnoprávního (práva nahlížení do správního spisu či práva účastníků účinně hájit svá práva ve správním řízení). Zde je především nutno uvést, že kompetence správního orgánu posuzovat, co je obchodním tajemstvím a co nikoli, je výrazně omezena a představuje pouze možnost zhodnocení toho, zda konkrétní podnikatelem uváděné skutečnosti, jsou opravdu obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, zda jsou v obchodních kruzích běžně dostupné a zda je podnikatel také odpovídajícím způsobem utajuje. Již na tomto místě je proto nutno odmítnout tvrzení, že rozsah znepřístupnění některých částí spisu z titulu ochrany obchodního tajemství musí vyplývat jen ze správního uvážení správního orgánu, přičemž hodnocení existence a rozsahu obchodního tajemství nesmí být přenášeno na účastníky. Tato argumentace jde proti zákonnému vymezení pojmu „obchodní tajemství" (§ 17 obchodního zákoníku), kde se (mimo jiné) hovoří o tom, že jde o skutečnosti, *„které mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje"*. Je tedy zřejmé, že je pouze na účastnících řízení (podnikatelích), aby na případnou existenci skutečností podléhajících obchodnímu tajemství správní orgán upozornili; nic nepřípadného nelze nalézt ani na postupu žalovaného, který se (v zájmu seznámení se ostatních účastníků s maximálním rozsahem správního spisu) příslušného subjektu dotáže, zda skutečnosti, které on sám za obchodní tajemství označil, nezpřístupní ostatním účastníkům.

Podle názoru zdejšího soudu byl v projednávané věci plně aplikovatelný § 23 odst. 3 správního řádu, podle něhož je povinností správního orgánu učinit opatření, aby nahlédnutím do spisu nebylo porušeno státní, hospodářské nebo služební tajemství, nebo zákonem uložená nebo uznaná povinnost mlčenlivosti. Fakt, že pod režim § 23 odst. 3 správního řádu bylo lze podřadit i ochranu obchodního tajemství (tedy institutu, který v době vzniku správního řádu v naší legislativě neexistoval), je judikaturou obecně přijímán (viz např. níže citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 1. 2005, č. j. 2 A 13/2002-424, www.nssoud.cz) a zdejší soud se s tímto závěrem ztotožňuje.

Dovolávají-li se žalobci při řešení dané otázky rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. 8. 1999, sp. zn. 2 A 4/1999, nelze této argumentaci odepřít relevanci. Vrchní soud zde totiž vyslovil názor, že by odepřením nahlédnutí do spisu účastníkům řízení s odůvodněním, že spis obsahuje obchodní tajemství, byla výrazným způsobem omezena možnost jejich obrany s tím, že neexistují zákonné důvody, které by soukromý zájem na absolutním utajení obchodního tajemství nadřazovaly nad

zájem na dodržení zásad stanovených správním řádem. Tento právní názor byl nicméně již judikaturou (ať již soudů obecných či Ústavního soudu) překonán. V této souvislosti lze poukázat zejména na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 1. 2005, č. j. 2 A 13/2002-424, kde byl zaujat názor opačný. Soud zde konstatoval, že *„pokud jde o možnost nahlížet do správního spisu, včetně těch částí, které obsahují obchodní tajemství, soud poukazuje na usnesení Ústavního soudu ČR II. ÚS 419/04, které zdůrazňuje rozdíly mezi správním řízením a řízením soudním, co se týče práv jejich účastníků. Rozdíly plynou jak z odlišné povahy a začlenění správního orgánu (orgán moci výkonné) a soudu (orgán moci soudní), tak i ze základních zásad řízení. Zatímco soudní řízení ovládá zásada bezprostřednosti, ústnosti a veřejnosti, správní řízení je ovládáno zásadou neveřejnosti a písemnosti. U obou těchto typů řízení se přitom jedná o zásady ústavně souladné. Ze zásady písemnosti a neveřejnosti přitom vyplývá povinnost správního orgánu obsažená v § 23 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu (...). Není tedy na újmu práv účastníka řízení, když správní orgán uvedené zákonné ustanovení aplikuje. Na druhou stranu z jeho aplikace vyplývá pro správní orgán povinnost své rozhodnutí dostatečně odůvodnit a vyargumentovat i k těm částem spisového materiálu, ke kterým je účastníkům řízení zamezen přístup, aby tak mohl mít každý účastník alespoň rámcovou představu o obsahu a povaze utajených podkladů rozhodnutí.“*

Lze tedy shrnout, že postup žalovaného byl zcela konformní s vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu, neboť se v odůvodnění svého rozhodnutí na straně jedné (v souladu s principy obecné i právní logiky) vypořádal s důvody, které ho ke znepřístupnění některých částí spisového materiálu vedly, na straně druhé pak údaje, označené účastníky za obchodní tajemství, uvedl v rámci možností (jakožto podklady pro své rozhodování) v agregované či anonymizované podobě. Takové uvádění informací tedy nelze považovat za porušení práva na spravedlivý proces. Uvedené platí pochopitelně i pro odůvodnění rozhodnutí předsedy žalovaného.

Pokud žalobce d) žalovanému vytýká, že zpřístupnil ostatním účastníkům jím podaný rozklad, který obsahoval jeho obchodní tajemství, nejedná se podle názoru soudu o takové porušení zákona, které by mohlo způsobit nezákonné rozhodnutí o věci samé; to ostatně ani žalobce d) netvrdí. Lze tedy uzavřít, že tato skupina žalobních námitek není důvodná.

Nenařizování společného ústního jednání (body 1, 4, 24 a 32)

Jak již bylo výše konstatováno, procesní postup v řízení před žalovaným se řídí úpravou ZOHS. Jestliže ZOHS určité otázky neupravuje, použije se obecná norma upravující správní řízení – správní řád. Pokud jde o institut ústního jednání, tak v § 21 odst. 7 ZOHS (ve znění účinném pro projednávanou věc) je uvedeno, že *„na návrh účastníka řízení, nebo jeví-li se to z povahy věci potřebné, Úřad nařídí ústní jednání. Úřad může k ústnímu jednání předvolat jako svědky osoby, jejichž informace mohou přispět k úplnému, skutečnému a spolehlivému zjištění stavu věci“*. Uvedené ustanovení tak obsahuje speciální úpravu podmínek, za nichž se v řízení před

žalovaným nařizuje ústní jednání. V řízení před žalovaným se tak nepoužije § 21 odst. 1 správního řádu („*Správní orgán nařídí ústní jednání, vyžaduje-li to povaha věci, zejména přispěje-li se tím k jejímu objasnění, nebo stanoví-li to zvláštní právní předpis.*"), který tuto otázku upravuje obecně, neboť ZOHS obsahuje úpravu ve vztahu k tomuto ustanovení speciální. Pokud však jde o § 21 odst. 2 a 3 správního řádu, v nichž je řešen způsob provádění ústního jednání, k čemuž se ZOHS nijak nevyjadřuje, tak ty jsou ve vztahu k ústnímu jednání podle § 21 odst. 7 ZOHS v rozhodném znění plně aplikovatelné.

Předseda žalovaného ve svém rozhodnutí uvedl, že ústní jednání byla nařizována s každým účastníkem zvlášť, a to s ohledem na ochranu obchodního tajemství jednotlivých účastníků. Takový postup však zdejší soud nepovažuje za souladný se správním řádem, neboť ten v § 21 odst. 2 jednoznačně stanoví, že správní orgán přizve k ústnímu jednání všechny účastníky řízení a požádá je, aby při ústním jednání uplatnili své připomínky a náměty. Zdejší soud chápe důvody, které žalovaného ke zvolení tohoto způsobu vedly, to však nic nemění na tom, že žalovaný při nařizování ústního jednání postupoval nezákonně. Žalovaný totiž měl k ústnímu jednání přizvat všechny účastníky, jak mu ukládá správní řád. Při ústním jednání pak měl postupovat tak, aby obchodní tajemství jednotlivých účastníků, kteří nesouhlasili se zpřístupněním těchto informací ostatním účastníkům, nebyla porušena. Pokud žalovaný hodlal řešit otázky týkající se obchodních tajemství, měl tak učinit mimo ústní jednání, případně u ústního jednání zabezpečit, aby k porušení obchodního tajemství nedošlo.

Soud má tedy za to, že při nařizování ústních jednání žalovaný pochybil. V daném případě se ale nejedná o vadu takové intenzity, která by mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Žalobci předně vůbec neuvádějí, jak by uvedené pochybení žalovaného mohlo v daném případě ovlivnit zákonnost napadeného rozhodnutí – nijak netvrdí, jak jejich neúčast na ústních jednáních konaných s ostatními účastníky ovlivnila dané řízení. Navíc jak vyplynulo ze správního spisu, žalovaný učinil maximum pro umožnění účinného chránění práv účastníků, kteří nebyli k ústním jednáním přizváni, jak je na to poukázáno v odůvodnění druhostupňového rozhodnutí (pořízení zápisů z jednání s anonymizovanými částmi, zpřístupnění těchto zápisů ostatním účastníkům, umožnění podání vyjádření, apod.). Vzhledem k tomu, že ani soud neshledal, že by uvedené pochybení žalovaného mohlo mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, nemohla být tato vada důvodem, pro který by soud měl napadené rozhodnutí zrušit.

Pokud žalobci c) a d) namítají, že v jejich případě nebylo ústní jednání vůbec nařízeno, nemůže se s nimi zdejší soud totožnit, neboť ze správního spisu vyplynulo, že v případě obou žalobců byla ústní jednání nařízena na 2. 10. 2001, kdy se také uskutečnila [v případě žalobce c) od 10:00 do 14:00 hod. a v případě žalobce d) od 15:45 do 19:00 hod.].

Porušení práva na vyjádření se k podkladům pro rozhodnutí podle § 33 odst. 2 správního řádu (body 3, 12, 28 a 38)

Shora uvedenými žalobními námitkami je především poukazováno na skutečnost, že žalovaný před vydáním svého rozhodnutí nepostupoval vůči účastníkům ve smyslu § 33 odst. 2 správního řádu, tedy neinformoval je o možnosti vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí a ke způsobu jejich zjištění, čímž jim byla odepřena též možnost navrhnout případně doplnění dokazování. Ze správního spisu (č.l. 2475 – 3226) bylo zjištěno, že od okamžiku vydání prvostupňového rozhodnutí do vydání rozhodnutí předsedy žalovaného nebylo ve věci prováděno již žádné dokazování; veškerá činnost žalovaného směřovala pouze k odstranění věcných a procesních nejasností vyplývajících z rozkladů podaných účastníky. Z tohoto důvodu proto předseda žalovaného § 33 odst. 2 správního řádu neporušil, neboť při svém rozhodování vycházel z podkladů umístěných do spisu již během správního řízení v prvním stupni. Na možnost seznámit se s těmito podklady pro rozhodnutí byli přitom žalobci žalovaným upozorněni. To vyplývá z výzev ze dne 5. 3. 2004 adresovaných jednotlivým účastníkům řízení (č.l. 2196 – 2206); účastníci řízení měli tedy v dané věci možnost seznámit se se všemi skutkovými okolnostmi věci, na jejichž základě bylo žalovaným i jeho předsedou rozhodováno.

Za této situace je třeba poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2004, č. j. 7 As 40/2003-61, publikovaný ve Sb. NSS pod č. 958/2006, kde je uvedeno: *„Za předpokladu, že správní orgán (...) pak řízení na druhém stupni nedoplnil prováděním dalšího dokazování a při rozhodování vycházel pouze z těch podkladů, které již účastník řízení znal, Nejvyšší správní soud konstatuje, že nedošlo k porušení ust. § 33 odst. 2 správního řádu. Vyzvání účastníka podle citovaného ustanovení by bylo čistě formálním úkonem. (...) správní orgán druhého stupně má povinnost vyzvat účastníka řízení dle ust. § 33 odst. 2 správního řádu pouze za předpokladu, že spisový materiál jím byl doplněn o další podklady, které jsou účastníku řízení neznámé a které mají relevantní vztah k dané věci"*. Přestože tedy nebyli žalobci v řízení o rozkladu vyzváni k seznámení se s podklady pro rozhodnutí o rozkladu, nemá tato skutečnost žádný vliv na zákonnost tohoto rozhodnutí.

Pokud jde o požadavek na předložení jakéhosi shrnutí základních skutkových podkladů pro rozhodnutí a jejich principiální právní zhodnocení žalovaným v rámci postupu podle § 33 odst. 2 správního řádu, zde je třeba konstatovat, že takový požadavek nemá oporu v citovaném ustanovení a je proto nedůvodný. Soud jej považuje navíc za poněkud protismyslný i z hlediska samotné podstaty věci. Nelze totiž nevidět, že smyslem § 33 odst. 2 správního řádu je upozornit účastníky řízení, že správní orgán považuje dokazování za skončené (tedy že dosud zjištěný skutkový stav věci považuje za dostačující) a že jde o poslední příležitost, kdy se k těmto skutkovým okolnostem věci mohou účastníci vyjádřit. V tomto procesním stadiu nelze po správním orgánu požadovat, aby jakkoli předjímal své právní hodnocení věci; právě na základě tohoto procesního úkonu může teprve zjišťování skutkového stavu věci považovat za skončené a teprve tímto okamžikem (resp. okamžikem, kdy účastníci řízení tohoto svého oprávnění využijí) může přistoupit k samotnému právnímu

hodnocení věci. Odkazují-li žalobci v této věci na rozhodovací praxi Evropské komise, nejde o argumentaci přiléhavou, neboť na procesní postup před národními úřady nelze bez dalšího procesní postup před úřady komunitárními aplikovat. Z tohoto důvodu lze též odmítnout požadavek na poskytnutí alespoň čtyřtýdenní lhůty k využití předmětného práva; zákon je ze strany správního orgánu dodržen tehdy, je-li účastníkům poskytnuta lhůta přiměřená složitosti a povaze věci a tak tomu také v daném případě v prvostupňovém řízení bylo.

Ve vztahu k seznámení se s podklady rozhodnutí je dále namítáno, že žalovaný vycházel v dané věci též z určitých „mimoprocesních" zjištění (tedy zjištění, které si účastníci nemohli ověřit). Žalobce c) tuto argumantaci v žalobě blíže nerozvedl, nicméně poukázal na zcela konkrétní body rozkladu (odst. 48 a 16 písm. f/). Podle názoru zdejšího soudu se tak nejedná o nekonkrétní odkaz na rozklad, kterým by se zabývat nemohl, nýbrž o zcela jednoznačné uvedení žalobního bodu, který je konkretizován poukazem na určité tvrzení obsažené v rozkladu, a který je tak soudem přezkoumatelný. V těchto rozkladových bodech žalobce c) nesouhlasil s tím, že žalovaný na str. 67 prvostupňového rozhodnutí odkazoval na dlouhodobé sledování trhu, při němž údajně nezjistil žádné významné rozdíly v nabídce a poptávce mezi jednotlivými regiony, přičemž součástí správního spisu nejsou žádné analýzy, průzkumy trhu či jiné údaje, z nichž by takové sledování trhu vyplývalo. Rovněž žalobce c) nesouhlasil s tím, že žalovaný závěr o neoligopolním chrakteru trhu na základě HHI indexu nijak neodůvodnil, neboť webová stránka www.unf.edu, na níž odkazuje, na danou otázku nedopadá, navíc tato stránka ve spisu není vůbec obsažena.

K této rozkladové námitce se pak předseda žalovaného nevyjádřil a neučinil tak ani v rámci svého vyjádření k žalobě. Zdejší soud přitom ve shodě se žalobcem ve spisu nenalezl žádný doklad, z něhož by vyplývalo dlouhodobé sledování trhu žalovaným. Takový postup pak skutečně neshledává souladným se zákonem (konkrétně s § 33 odst. 2 správního řádu), neboť žalovaný vycházel při rozhodování ze skutečností, které nebyly součástí správního spisu a žalobci se s nimi tak nemohli seznámit. To samé lze pak uvést i ve vztahu k závěru o neoligopolním charakteru trhu podle hodnoty HHI indexu, neboť ani k tomuto závěru nelze ve spisu nalézt žádný podklad. Odmítnutí oligopolní charakteristiky trhu s odkazem na nízkou hodnotu indexu HHI bez toho, že by z odůvodnění vyplývalo, jakým způsobem byla hodnota tohoto indexu zjištěna a ve spisu byl k tomuto zjištění opatřen podklad, či odmítnutí téhož se zcela nekonkrétním odkazem na webové stránky, nelze jistě považovat sa zákonný procesní postup.

Soud tedy uzavírá, že tato skupina žalobních námitek je v části důvodná a žalovaný tak zatížil správní řízení vadou. Pokud jde o závěry plynoucí z údajného dlouhodobého sledování trhu a závěry o oligopolním charakteru trhu, tak ty nechť žalovaný v dalším řízení řádně důkazně podloží a žalobce s podklady pro rozhodnutí seznámí.

Nedostatečně či nesprávně zjištěný skutkový stav věci (body 2, 5, 7, 10, 15, 29, 30, 32, 33 a 34)

Výše uvedené body představují jednotlivé žalobní námitky, kterými je rozporován způsob provádění dokazování, a to zejména s ohledem na jeho dostatečnost a relevantnost. Odhlédne-li soud od skutečnosti, že řada žalobních námitek má spíše proklamativní charakter, bez bližší konkretizace tvrzení, za významnou považuje zejména námitku, kterou je tvrzeno, že důkazní břemeno v daném správním řízení nese žalovaný. S tímto názorem se soud zcela ztotožňuje, neboť předmětné řízení je řízením dozorčím (dohledovým), které je zahajováno *ex officio* a jeho podstatou je sledování chování určitého okruhu subjektů a porovnávání tohoto chování s požadavky zákona (ZOHS). Pokud tedy orgán dohledu má za to, že si některé subjekty počínaly nedovoleným způsobem, je jeho povinností takovou skutečnost prokázat. Nelze tedy po účastnících řízení spravedlivě požadovat, aby žalovanému prokazovali, že se protisoutěžního jednání nedopustili; takový požadavek by byl ostatně v rozporu s principy obecné logiky. Na straně druhé to však neznamená, že by žalovaný nebyl oprávněn požadovat po účastnících vysvětlení jejich konkrétního chování, důkazní podložení jejich tvrzení, apod. Žádný exces, ve smyslu vybočení z výše uvedených pravidel, však soud v projednávané věci na straně žalovaného neshledal.

Žalobami je dále namítána účelová interpretace zjištěných skutečností, odmítání provádění důkazů navrhovaných účastníky a přehlížení důkazů svědčících ve prospěch závěru o soutěžně konformním jednání účastníků. Pokud jde o otázku, zda jednotlivé zjištěné skutečnosti byly žalovaným hodnoceny účelově či nikoli, její zodpovězení by bylo možné pouze v rámci hodnocení správnosti věcných závěrů žalovaného, jakkoli lze formálně i tuto námitku označit za námitku povahy procesní (minimálně jako porušení základních zásad správního řízení ve smyslu § 3 odst. 1 a 4 správního řádu). Na tomto místě, kdy jsou posuzovány čistě procesní aspekty správního řízení před žalovaným, však pro úvahy tohoto typu není místa. Tvrzení, že žalovaný vědomě ignoroval skutečnosti svědčící ve prospěch žalobců se objevují prakticky ve všech žalobách, povětšinou však v rovině obecné. V případech, kdy je žalobami poukazováno na existenci konkrétních skutečností, které nebyly v odůvodnění obou správních rozhodnutí zohledněny [např. provedená kontrola komunikace vedoucích pracovníků účastníků řízení či existence cenových pokynů žalobce d), předcházejících pokynu pro den 28. 5. 2001], nelze přehlédnout, že jde o skutečnosti, které byly žalovanému prokazatelně známy (viz obsah správního spisu), avšak v rámci skutkového a právního hodnocení věci se o nich v odůvodnění rozhodnutí nezmiňuje. Jako v předchozím případě, i zde by hodnocení oprávněnosti postupu žalovaného v případě jednotlivých namítaných skutečností fakticky představovalo již hodnocení věci po stránce věcné; soud se proto (pro další průběh správního řízení) omezuje pouze na vyslovení základní zásady, podle které se správní orgán musí vypořádat v odůvodnění rozhodnutí se všemi skutečnostmi, na které bylo účastníky řízení, v rámci jejich procesní obrany, poukazováno, a to bez ohledu na to, zda správní orgán případně tyto skutečnosti považuje pro posouzení věci za irelevantní; pouze takový

postup je souladný s požadavky § 47 odst. 3 správního řádu. V dalším řízení nechť se tedy předseda žalovaného vypořádá i s těmito skutečnostmi.

Je-li v rámci této skupiny žalobních bodů dále namítáno, že žalovaný odmítal návrhy účastníků na doplnění dokazování (zejména pokud šlo o vypracování znaleckého posudku za účelem posouzení, zda daný relevantní trh má oligopolní charakter a provedení blíže specifikovaných důkazů pro posouzení faktické existence kontaktů mezi účastníky a příčinné souvislosti mezi těmito kontakty a jejich chováním na trhu), zde soud (opět v obecné rovině) konstatuje, že jak žalovaný tak jeho předseda se v odůvodnění svých rozhodnutí s těmito návrhy vypořádali. Soud zde zejména odkazuje na části odůvodnění prvostupňového rozhodnutí nazvané „Posouzení jednání účastníků řízení z hlediska zákona o ochraně hospodářské soutěže" (č.l. 59 – 65) a „Námitky účastníků řízení v průběhu řízení" (č.l. 66 – 75), jakož i na část označenou „Námitky účastníků řízení vztahující se k analýzám chování účastníků řízení" (č.l. 75 – 78) a (č.l. 78-82). V rozhodnutí předsedy žalovaného je to pak část nazvaná „Doplnění dokazování" na str. 12, kde předseda poukázal na to, že provádění účastníky navržených důkazů (tam konkrétně uvedených) nepovažuje za nezbytné, „neboť podstata zkoumaného jednání byla nepochybně prokázána. Nové důkazy by nepřinesly jiná zjištění." Jak uvedl Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 13. 4. 2004, sp. zn. 2 A 10/2002, publikovaném ve Sb. NSS pod č. 280/2004, „[z] *ustanovení zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), v platném znění, nelze dovodit povinnost správního orgánu provést všechny důkazy, které účastník navrhne, což jej však samozřejmě nezbavuje odpovědnosti zjistit přesně a úplně skutečný stav věci.* (...) *Správní orgán nemusí takové důkazy* (pozn. soudu: navržené účastníkem) *provést, jedině pokud rozhodne a náležitě odůvodní, že toho není třeba k řádnému a úplnému posouzení věci*". V podstatě shodný závěr potvrdil Nejvyšší správní soud např. i ve svém rozsudku ze dne 13. 11. 2009, sp. zn. 5 As 29/2009, www.nssoud.cz, kde uvedl, že není na libovůli správního orgánu, jakým způsobem s návrhy účastníků na provedení důkazů naloží, pokud některé navržené důkazy neprovede, je povinen v rozhodnutí uvést, proč se tak stalo. V daném případě žalovaný, resp. jeho předseda neprovedení důkazů odůvodnil a své povinnosti tak dostál. Samotný způsob, jakým došlo k vypořádání s těmito návrhy, tj. jestli navržené důkazy skutečně nebylo potřeba provádět, by byl již podmíněn posouzením věci po stránce věcné; obdobně jako v předcházejícím případě i zde se soud soustřeďuje pouze na procesní aspekty věci.

Pokud jde o tvrzení, že obě správní rozhodnutí jsou postavena toliko na nepřímých důkazech, které navíc netvoří ucelený řetězec (a to z různých důvodů, v jednotlivých žalobách podrobněji popsaných) a které bylo lze často interpretovat různými způsoby, v tomto případě se jedná již o námitky, které byly sice žalobami kvalifikovány jako procesní, svou podstatou však míří do věcného posouzení věci a soud se jimi proto v rámci přezkoumávání procesních aspektů dané věci blíže zabývat nebude. Uvedené bezezbytku platí i pro tvrzení, že hypotézy, ze kterých žalovaný vycházel, nejsou dostatečným způsobem důkazně podloženy.

Konečně považuje soud za vhodné vyjádřit se k námitce žalobce c), podle níž žalovaný dokazování v řízení po zrušení předchozího prvoinstančního rozhodnutí takřka neprováděl. Toto tvrzení je nejen neurčité, ale obsah správního spisu je zcela jednoznačně vyvrací; soud proto tuto žalobní námitku považuje za bezpředmětnou.

Na základě shora uvedených skutečností soud konstatuje, že v rovině obecné nebyl postup žalovaného ani jeho předsedy při zjišťování skutkového stavu věci stižen žádnými relevantními pochybeními. Výše zmíněné nedostatky předseda žalovaného odstraní v novém řízení.

Nezadání znaleckého posudku k posouzení možného oligopolního charakteru trhu (body 2, 6, 21, 23 a 32)

Kromě obecných námitek týkajících se způsobu provádění dokazování a jeho dostatečnosti, obsahují žaloby celou řadu konkrétních námitek, vztahujících se k neprovedení konkrétních navrhovaných důkazů či způsobu interpretace důkazů provedených. V tomto směru je žalobci nejvíce namítán způsob, jakým se žalovaný, resp. jeho předseda vypořádal s tvrzeními žalobců, že předmětný relevantní trh má oligopolní povahu. Jakkoli soud již uvedl, že ke způsobu hodnocení jednotlivých důkazů se v rámci posuzování procesních aspektů dané věci nebude vyjadřovat, považuje v tomto případě za vhodné vyslovit se alespoň v rovině obecné k zásadním výtkám žalobců. Soud především souhlasí s tvrzením, že posouzení, zda je určitý trh monopolisticky konkurenční či oligopolní, je věcí ekonomické teorie, nikoli práva. Tuto skutečnost však nelze interpretovat tak, že by soutěžní úřad nebyl kompetentní se k této otázce kvalifikovaně a autoritativně vyjádřit. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže je ústředním orgánem státní správy pro podporu a ochranu hospodářské soutěže proti jejímu nedovolenému omezování (§ 1 odst. 1 zákona č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů); vyplývá-li současně pro Úřad oprávnění vykonávat dozor nad tím, zda a jakým způsobem soutěžitelé plní povinnosti vyplývající pro ně ze ZOHS [§ 20 odst. 1 písm. a) ZOHS] je zřejmé, že pravomoc Úřadu není omezena pouze na posuzování právních aspektů ochrany hospodářské soutěže.

Závěr výše uvedený nelze nicméně interpretovat tak, že by žalovaný nebyl povinen své závěry v oblasti ekonomie dostatečně zdůvodnit a vypořádat se též s odbornými námitkami uplatněnými účastníky řízení. Jak již soud uvedl výše, například odmítnutí oligopolní charakteristiky trhu s odkazem na nízkou hodnotu indexu HHI bez toho, že by z odůvodnění vyplývalo, jakým způsobem byla hodnota tohoto indexu zjištěna, či odmítnutí téhož se zcela nekonkrétním odkazem na webové stránky, nelze jistě za splnění těchto požadavků považovat.

K těmto žalobním bodům lze tedy uzavřít, že jejich bližší posouzení by vybočilo z oblasti posuzování procesních aspektů předcházejícího řízení; některé argumenty žalobců lze nicméně i v této sféře přezkumu považovat za důvodné. V novém řízení nechť se proto předseda žalovaného řádně zabývá i těmito otázkami.

Účelový a nepřiměřený procesní postup žalovaného (body 9 a 25)

V rámci těchto žalobních bodů je především poukazováno na velmi krátkou dobu, která uplynula od předložení věci předsedovi žalovaného do doby vydání druhostupňového rozhodnutí s tím, že již tato skutečnost sama o sobě vylučuje, aby se předseda žalovaného věcí skutečně odpovědně zabýval. Jelikož se soudu z obsahu spisového materiálu nepodařilo zjistit, který konkrétní den byla věc předložena předsedovi žalovaného, vycházel při hodnocení této námitky ze zjištění, že poslední úkony účastníků [nepočítaje v to podání žalobce a), o kterém bude pojednáno dále] byly žalovanému doručeny dne 11. 5. 2004 (č.l. 3203 – 3218); šlo o vyjádření k rozkladům podaným jinými účastníky. Pokud by tedy následující den (úterý 12. 5. 2004) věc obdržel předseda žalovaného (§ 57 odst. 2 správního řádu), měl k prostudování věci a vydání rozhodnutí zhruba 10 – 12 pracovních dní (jeho rozhodnutí bylo vydáno v pondělí 31. 5. 2004). Lze souhlasit se žalobci, že s ohledem na právní složitost věci a mimořádnou obsáhlost spisového materiálu jde o velmi krátkou lhůtu k tomu, aby se spolehlivě seznámil se stavem věci, učinil si na věc právní názor a tyto své závěry pak vtělil do písemné formy – rozhodnutí. Jelikož však předseda žalovaného při svém rozhodování vychází z návrhu jím ustavené rozkladové komise (§ 61 odst. 2 správního řádu), nelze vyloučit, že i v rámci takto krátkého časového úseku mohlo být o věci uváženo v souladu s podmínkami vyplývajícími z § 3 odst. 3 a 4 správního řádu. Jakkoli tedy soud shledává pochybnosti žalobců v tomto směru za zcela pochopitelné, nenalézá zde důvod, pro který by bylo lze konstatovat, že rozhodnutí předsedy žalovaného by z těchto důvodů bylo nezákonné, či vydané na základě nezákonného procesního postupu.

Zdejší soud dodává, že nelze automaticky dovozovat, jak činí žalobce c), že ještě 26. 5. 2004 nebyl správní spis předložen předsedovi žalovaného, neboť shodným dnem je datován přípis podepsaný Mgr. Vítězslavem Šemorou, pověřeným řízení odboru, kterým odpovídá žalobci e) na jeho žádost týkající se nahlížení do spisu. Podle soudu není vyloučeno, že zmíněný přípis, který se přímo netýká rozkladového řízení, byl vytvořen již po předložení správního spisu předsedovi žalovaného, neboť k sepsání tohoto přípisu nepotřeboval pracovník pověřený řízením odboru správní spis (znalostmi potřebnými k odbpovědi s ohledem na délku správního řízení jistě disponoval), případně mohl do správního spisu u předsedy žalovaného nahlédnout.

Pokud jde konečně o námitku žalobce a), podle níž mu shora popsaným postupem bylo znemožněno podat doplnění jeho rozkladu (komentář k prvostupňovému rozhodnutí), v důsledku čehož bylo porušeno jeho právo na efektivní obhajobu, tomuto tvrzení nelze přisvědčit. Důvodem je především skutečnost, že podání ze dne 18. 5. 2004, doručené předsedovi žalovaného téhož dne faxem a dne 20. 5. 2004 poštou (č.l. 3221 – 3223), kromě polemiky s dosavadním průběhem řízení obsahuje toliko zcela neurčité sdělení: „... v nejbližších dnech předložíme text Rozhodnutí doplněný o komentář k jednotlivým částem. Pokud byste tedy v mezidobí hodlal vydat jiné než zrušující rozhodnutí, žádáme Vás o posečkání s takovým krokem až do prostudování námi připravovaného dokumentu.“ Toto sdělení, které neobsahuje jakýkoli časový horizont předložení „komentáře

k rozhodnutí" bylo předsedovi žalovaného doručeno zhruba měsíc a půl od doručení prvostupňového rozhodnutí žalobci (1. 4. 2004 - č.l. 2429). Vzhledem k tomu, že žalobce byl mimo jakoukoli pochybnost seznámen s obsahem správního spisu, lze tuto lhůtu pro podání kvalifikovaného rozkladu považovat za přiměřenou. Další vyčkávání na případná nová podání účastníků by nebylo opřeno o žádné ustanovení aplikovatelného procesního předpisu; naopak mohlo být v rozporu s požadavkem na co nejrychlejší průběh správního řízení (§ 3 odst. 3, věta první správního řádu).

Jakkoli tedy nelze shora uvedené výhrady žalobců k procesnímu postupu předsedy žalovaného odmítnout jako zcela liché, nespojuje s nimi soud bez dalšího závěr o vadách této fáze správního řízení, jež by měly vliv na zákonnost rozhodnutí.

Uplatňování paušalizovaného přístupu k účastníkům (bod 27 a 36)

Touto žalobní námitkou je vysloven požadavek na individuální posouzení námitek uplatněných jednotlivými účastníky řízení s tím, že vztahuje-li se argument správního orgánu (zejména pokud jde o skutkové okolnosti věci) paušálně ke všem účastníkům řízení, nelze s takovouto argumentací efektivně polemizovat. Této argumentaci lze nepochybně přisvědčit (je zcela v souladu s požadavky § 3 odst. 2 správního řádu), konkrétní procesní postup je však vždy nutno přizpůsobit povaze projednávané věci. Ve věci právně, ale zejména skutkově složité, jako je věc nyní projednávaná, nelze jistě po žalovaném spravedlivě požadovat, aby se zabýval samostatně každým tvrzením jednoho každého z účastníků, jsou-li tato tvrzení v podstatných znacích shodná. Opačný postup by vedl nepochybně k naprostému znepřehlednění již tak mimořádně komplikované věci; v důsledku toho by pak hodnotící úvahy správního orgánu byly rozmělněny a na úkor srozumitelnosti atomizovány. Principiálně tedy postupu správního orgánu, který jednotlivá tvrzení účastníků soustředí do tvrzení obecnějších, nelze ničeho vytknout (obdobným způsobem ostatně postupuje i zdejší soud v rámci tohoto soudního řízení). Na straně druhé nicméně nelze nevidět, že se žalovaný v některých případech skutečně jisté paušalizace dopouštěl – viz např. argumentace žalobce c), že ke zvýšení prodejních cen N95 přistoupil až jako poslední z účastníků řízení, a to pouze v reakci na jejich chování na trhu.

Lze tedy uzavřít, že vzdor některým pochybením žalovaného i jeho předsedy soud celkově neshledává, že by žalovaný či jeho předseda nepřistupovali k účastníkům individuálně.

Kladení kapciózních či sugestivních otázek při výslechu zástupce žalobce a) (bod 30)

Žalobce a) rozporuje způsob, jakým byl veden výslech jeho zástupců na ústním jednání dne 5. 10. 2001. Z obsahu protokolu o tomto jednání (č.l. 130 – 136 spisu) soud zjistil, jaké otázky byly žalovaným kladeny a jak na ně bylo odpovídáno.

Otázka č. 11: „Jaké byly důvody pro plošné zvýšení cen v uvedeném období?" podle názoru žalobce a) předjímá, že z jeho strany došlo k plošným úpravám cen. Žalobci a) lze přisvědčit v tom, že namísto formulace „plošné zvýšení cen" by byla vhodnější formulace použitá v otázkách č. 9 a 10: „změna ceny většího rozsahu"; z této skutečnosti však nelze dovozovat bez dalšího jakoukoli předpojatost správního orgánu, jak se snaží dovodit žalobce. Z odpovědi zástupce žalobce přitom vyplývá, že se proti použité formulaci nikterak neohradil.

Otázka č. 12: „Podle podkladů předložených Úřadu jste přikročili v uvedeném období ke zvýšení prodejních cen PHM u ČS i přesto, že se Vám nákupní ceny PHM-N95 nezvýšily, nýbrž naopak snížily. Vyjádřete se k této skutečnosti." Podle žalobce a) tím žalovaný žalobci podsouvá, že by mezi nákupními a prodejními cenami měla existovat souvislost. Ani v tomto případě se zástupce žalobce proti použité formulaci ve své odpovědi neohradil; na formulaci samotné pak soud neshledává cokoli závadného, neboť jde jen o konstatování zjištěných skutečností s požadavkem na vysvětlení jejich nesouladu.

Otázkou č. 13: „Nebylo v dané situaci výhodnější naopak prodejní ceny u ČS snížit a podat zákazníkům vyšší objem PHM na úkor konkurence (....) a získat tak potřebný objem tržeb z navýšeného objemu prodaných litrů PHM?" mělo být žalobci a) podsouváno, že mohl a měl jednat jinak. Toto tvrzení žalobce a) považuje soud za zcela nepřípadné, neboť otázku položenou žalovaným shledává jako zcela ekonomicky racionální úvahu; pro odpověď zástupce žalobce na ni platí, co bylo uvedeno u předchozích otázek.

Otázku č. 15: „Jestliže jste rozhodli o zvýšení cen PHM u ČS většího rozsahu v období od konce dubna až červenec 2001, jak jste mohli vědět, že budou PHM za tuto cenu prodejné, když konkurence měla cenovou úroveň u svých ČS obdobnou, jako Vaše společnost před zvýšením?" označil žalobce a) za spekulativní s tím, že žalobci podsouvá iniciaci ve zvýšení prodejních cen a implikuje jeho dohodu s konkurencí. Odhlédne-li soud od skutečnosti, že namísto slova „vědět" by bylo zřejmě vhodnější použít slovo „předpokládat" (jde nepochybně o pouhou formulační neobratnost vyslýchajícího – tato otázka byla ostatně pokládána i jiným účastníkům), lze k ní bez dalšího odkázat na to, co bylo již uvedeno k otázce č. 13.

Z důvodů výše uvedených tedy soud žádnou z otázek č. 11, 12, 13 a 15 položených zástupcům žalobce a) na ústním jednání konaném u žalovaného dne 5. 10. 2001 nepovažuje za kapciózní či sugestivní a žalovaný tedy v tomto směru při provádění výslechu nikterak nepochybil.

Nepřezkoumatelnost rozhodnutí (body 7, 11, 14, 15, 20 a 39)

Tato skupina žalobních námitek se koncentruje do dvou tvrzení, a sice tvrzení o absenci některých hodnotících soudů a nevypořádání se odpovídajícím způsobem s uplatněnými námitkami.

Pokud jde o kategorii první, poukazováno je především na fakt, že se předseda žalovaného nevypořádal s otázkou „zaměnitelnosti z hlediska nabídky". Toto tvrzení není důvodné, neboť předseda žalovaného se v části svého odůvodnění „Věcné vymezení relevantního trhu" (str. 4 rozhodnutí) ztotožnil se závěry uvedenými v prvostupňovém rozhodnutí; otázka zmiňované zaměnitelnosti je přitom v prvostupňovém rozhodnutí zmiňována na str. 51, třetí odstavec shora.

V případě namítané nepřezkoumatelnosti závěrů týkajících se existence trvalých meziregionálních rozdílů na trhu pohonných hmot je situace obdobná; prvostupňové rozhodnutí (na které opět předseda žalovaného odkazuje) kromě poukazu na centrální řízení a prodejní politiky účastníků též konstatuje, že existující regionální odlišnosti nemají trvalý charakter, nejsou výrazné a jde o běžný projev daného trhu (str. 52, odstavec třetí shora).

Přisvědčit nelze dále tvrzené nepřezkoumatelnosti závěru, podle něhož mělo protisoutěžní jednání trvat až do listopadu 2001; zde lze (mimo jiné) odkázat na str. 25 prvostupňového rozhodnutí, poslední odstavec, kde se konstatuje, že teprve v prosinci roku 2001 nasvědčuje vývoj změn průměrných měsíčních prodejních cen N95 u jednotlivých účastníků řízení jejich tržnímu chování, což se projevilo i v nižší úrovni průměrné měsíční hrubé marže (kdy tato také koresponduje s výší marže dosahované v roce 2000).

Soud nemůže souhlasit ani s tvrzením, že rozhodnutí je nepřezkoumatelné, neboť v něm není uvedeno, co konkrétně mělo být obsahem shody mezi účastníky. Je skutečností, že odůvodnění prvostupňového rozhodnutí (na které se odvolává i předseda žalovaného) neobsahuje konkrétní popis tohoto konsensu. To ovšem neznamená, že je rozhodnutí stiženo nepřezkoumatelností, neboť samotný koncept jednání ve shodě (na rozdíl od dohod v užším smyslu - § 3 odst. 1 ZOHS) zásadně vylučuje, aby správní orgán exaktně popsal, co konkrétně bylo předmětem vzájemného konsensu jednajících subjektů. Takový požadavek je typický právě a jen pro dohodu v užším smyslu. Z hlediska přezkoumatelnosti závěrů správního orgánu tedy postačí skutkově prokázat existenci všech tří výše opakovaně zmiňovaných znaků jednání ve shodě a na jejich splnění pak vystavět závěr hmotněprávního posouzení.

Vyjadřují-li dále žalobci nesouhlas s postupem předsedy žalovaného, který v případě některých námitek odkazuje na argumentaci žalovaného v prvostupňovém rozhodnutí, případně tuto argumentaci přejímá (namítaný rozpor mezi závěry žalovaného a evropskou rozhodovací praxí při věcném vymezení relevantního trhu, zaměnitelnost automobilového benzínu, nafty a LPG, neakceptování sezónního charakteru poptávky, neoligopolní povaha relevantního trhu, neprokázání subjektivní stránky apod.), soud v takovém postupu neshledává nic právně závadného. Nelze totiž přehlédnout, že rozhodnutí prvostupňové a rozhodnutí druhostupňové spolu tvoří jeden celek a odkazuje-li se tedy rozhodnutí druhostupňové na závěry vtělené do odůvodnění rozhodnutí prvostupňového, nejen že takovému postupu nelze ničeho vytknout, ale jde naopak o naplnění požadavku na efektivitu správního řízení. Podle názoru soudu nelze nalézt žádný ospravedlnitelný důvod, který by správnímu orgánu ukládal, aby znovu

opakoval ty závěry, v nichž se ztotožňuje se závěry rozhodnutí prvostupňového. Zdejší soud k tomu dále dodává, že tento postup, navíc ve vztahu krajský soud – správní orgán, posvětil i Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, www.nssoud.cz, v němž konstatoval, že je-li rozhodnutí žalovaného správního orgánu důkladné a vnitřně nerozporné, je-li řádně odůvodněno, je z něho zřejmé, proč žalovaný nepovažoval právní argumentaci účastníka řízení za důvodnou a proč jeho odvolací námitky považoval za liché, mylné nebo vyvrácené, shodují-li se žalobní námitky s námitkami odvolacími (v posuzovaném případě s námitkami uvedenými v rozkladu) a nedochází-li krajský soud k jiným závěrům, je přípustné, aby si krajský soud správné závěry se souhlasnou poznámkou osvojil.

Důvodné konečně není ani tvrzení, že žalovaný, v rámci námitky poukazující na možná alternativní vysvětlení chování účastníků s ohledem na konkrétní ekonomické teorie, odkazuje na prvostupňové rozhodnutí bez toho, že by o nich bylo v prvostupňovém rozhodnutí jakkoli pojednáno. Všechny účastníky řízení předložené teorie (subsumovatelné v zásadě pod tzv. „teorie her") jsou totiž ekonomickou teorií vykládány jako případy možného strategického chování soutěžitelů na oligopolním trhu; žalovaný se tak jejich důvodností nezabýval právě s ohledem na skutečnost, že charakter oligopolního trhu nedovodil. I v tomto směru jsou tedy závěry předsedy žalovaného přezkoumatelné.

Naopak důvodnou shledal zdejší soud námitku žalobce d), že se předseda žalovaného nezabýval jeho námitkami, že je rozhodnutí prvního stupně vnitřně rozporné, neboť žalovaný změnil závěry ohledně charakteristiky relevantního trhu, aniž by tyto změny jakkoli promítl do ostatních částí rozhodnutí a že se nijak nevypořádal s jeho tvrzeními o tržních mechanismech vysvětlujících posuzované chování účastníků. Tyto námitky žalobce d) uplatnil v rozkladu v bodech XIII. a násl. a předseda žalovaného se k nim v napadeném rozhodnutí řádně nevyslovil. Taktéž se předseda žalovaného řádně nevyjádřil k obdobným námitkám uplatněným v bodech 28 až 32 rozkladu žalobce c), tj. že žalovaný nevyloučil žádné ze žalobcem vyjmenovaných alternativních vysvětlení chování účastníků. Předseda žalovaného se v rámci svého rozhodnutí k některým vyslovil (např. že společnost Shell nebyla cenovým leadrem ani barometrickou firmou), nijak se však nevyjádřil k variantě o kartelové dohodě, event. jednání ve shodě ostatních účastníků (vyjma žalobce c/), kteří následovali zvýšení cen dne 29. 5. 2001.

Faktem také zůstává, že se předseda žalovaného ani žalovaný nevyjádřili k rozhodovací praxi komunitárních orgánů ve vztahu k otázce geografického vymezení relevantního trhu [bod 16 rozkladu žalobce c)], stejně jako k dalším tvrzením v tomto bodu uvedeným (poptávková nezaměnitelnost v různých regionálních oblastech či rozdílné tržní podíly jednotlivých soutěžitelů v regionech).

Důvodným je také tvrzení o nevypořádání se s argumentací žalobce c), který poukazoval na skutečnost, že své prodejní ceny zvýšil jako poslední, a to pouze v reakci na chování ostatních účastníků. O tomto tvrzení je sice pojednáno pod bodem 7 na str. 77 prvostupňového rozhodnutí, nicméně předseda žalovaného se k němu ve

druhostupňovém rozhodnutí vůbec nevyslovil. Rovněž důvodnou je námitka, že se předseda žalovaného řádně nezabýval tvrzením obsaženým v bodě 36 rozkladu žalobce c), tj. že na protiprávním jednání neparticipoval mj. s ohledem na to, že žalobce c) spadá mimo rámec „MEMA". Pokud jde o posudek prof. Hlaváčka, tak tím se předseda žalovaného zabýval na str. 6 svého rozhodnutí.

Jak již uvedl Vrchní soud v Praze ve svém rozsudku ze dne 26. 2. 1993, č. j. 6 A 48/92-23, in Soudní judikatura ve věcech správních č. 27/2000, z odůvodnění rozhodnutí musí být seznatelné, proč správní orgán považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, proč považuje skutečnosti předestírané účastníkem za nerozhodné, nesprávné, nebo jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl a jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů. Nejvyšší správní soud pak ve svém rozsudku ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, publikovaném ve Sb. NSS pod č. 787/2006, uvedl, že opomene-li krajský soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu přezkoumat jednu ze žalobních námitek, je jeho rozhodnutí, jímž žalobu zamítl, nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

Podle názoru zdejšího soudu je z výše uvedeného zřejmé, že zmíněnému požadavku zakotvenému v rozsudku vrchního soudu předseda žalovaného nedostál, neboť se řádně nevypořádal se všemi námitkami uplatněnými v rozkladech. Zdejší soud přitom vychází z toho, že ve vztahu k otázce případné nepřezkoumatelnosti rozhodnutí pro nedostatek důvodů, není důvodu rozlišovat mezi rozhodnutími soudními a správními, neboť v případě obou dvou platí požadavek na řádné odůvodnění rozhodnutí. Závěr zaujatý Nejvyšším správním soudem v citovaném rozsudku tak lze aplikovat i na řízení a rozhodnutí správní. Pokud se tedy předseda žalovaného řádně nevypořádal se všemi rozkladovými námitkami (event. odpověď na tyto námitky z jeho rozhodnutí alespoň neplyne), je takové rozhodnutí zatíženo vadou způsobující nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů. Tato vada je pak dalším důvodem, pro který je třeba napadené rozhodnutí zrušit (§ 76 odst. 1 písm. a/ s. ř. s.). Pokud jde o námitky, s nimiž se předseda žalovaného nevypořádal buď vůbec nebo řádně, tak těmi nechť se zabývá v novém řízení a rozhodnutí.

Neposkytnutí informací týkajících se složení a stanovisek rozkladové komise (bod 39) a porušení dalších zásad správního řízení (bod 40)

Tvrzení, že návrh rozkladové komise (§ 61 odst. 2 správního řádu), či její personální složení, lze považovat za podklad rozhodnutí, se kterým má účastník řízení právo se seznámit (§ 33 odst. 2 správního řádu) soud nemůže přijmout.

Podle § 33 odst. 2 správního řádu je správní orgán povinen dát účastníkům řízení možnost vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k jeho podkladu i ke způsobu jeho zjištění, popř. navrhnout jeho doplnění. Za podklad pro rozhodnutí je přitom třeba považovat skutečnosti, z nichž správní orgán vycházel ve svém právním hodnocení věci a na jejichž základě ve věci rozhodl. Z § 32 odst. 2 správního řádu vyplývá, že podkladem pro rozhodnutí jsou podání, návrhy a vyjádření, důkazy, čestná prohlášení,

skutečnosti všeobecně známé i známé správnímu orgánu z úřední činnosti apod. (jde přitom o výčet demonstrativní). Je tedy zřejmé, že jde o podklady obsahující skutečnosti rozhodné pro přesné a úplné zjištění skutkového stavu věci a jde tak o soubor skutkových zjištění správního orgánu, o které se následně opírá jeho právní hodnocení.

Návrh rozkladové komise nelze považovat za rozšiřování skutkových podkladů pro rozhodnutí; jde naopak o právní zhodnocení důkazů již provedených, s návrhem na vydání konečného rozhodnutí ve věci. Ke shodnému závěru ostatně dospěl i Nejvyšší správní soud, který ve svém rozsudku ze dne 21. 10. 2004, č. j. 2 A 11/2002-227, publikovaném ve Sb. NSS pod č. 463/2005, konstatoval, že návrh rozkladové komise nelze chápat jako podklad pro rozhodnutí, s nímž by měl mít účastník právo se seznámit ve smyslu § 33 odst. 2 správního řádu z roku 1967; *„naopak jde o návrh, který ze shromážděných podkladů při skutkovém hodnocení i právním posouzení případu vychází"*. Zdejší soud tak uzavírá, že nelze souhlasit s tím, že jde o jeden z podkladů, které musí být zpřístupněny účastníkům ve smyslu § 33 odst. 2 správního řádu.

Pokud jde o informace o personálním složení rozkladové komise, je třeba odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 8. 2004, č. j. 6 A 116/2001-120, publikovaný ve Sb. NSS pod č. 919/2006, podle něhož rozkladová komise není orgánem, který by o věci rozhodoval (§ 61 správního řádu); není tedy správním orgánem s vrchnostenskou pravomocí. V řízení o rozkladu rozhoduje vedoucí ústředního orgánu státní správy, přičemž návrhem jím ustavené zvláštní komise, která má povahu toliko poradního orgánu, není vázán. Podle Nejvyššího správního soudu tedy nepřipadá v řízeních podle správního řádu z roku 1967 v úvahu možnost namítat podjatost členů rozkladové komise a není tak povinností žalovaného účastníky se složením komise seznamovat (jinak tomu ale je v řízení podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, neboť ten již tuto možnost výslovně zakotvuje - § 152 odst. 3 a § 14 správního řádu z roku 2004).

Konečně otázky, které se týkaly dodržování principu procesní ekonomie v řízení před žalovaným, nemohou být předmětem posuzování v soudním řízení vedeném dle části třetí hlavy druhé, dílu prvního s. ř. s. Soud zde, v rámci přezkoumání zákonnosti žalobou napadeného správního rozhodnutí, může zohlednit pouze takové procesní vady v řízení předcházející jeho vydání, které mohly mít vliv na jeho zákonnost – o tento typ vad se v daném případě nejedná.

Neprovedení dalších (konkrétních) navrhovaných důkazů (body 2, 13 a 29)

Ať již jde o tvrzení, že žalovaným mělo být zadáno vypracování znaleckého posudku ke zjištění existence cenového paralelismu na trhu, či že měly být provedeny důkazy svědčící ve prospěch existence regionálních odlišností na trhu pohonných hmot (tedy nehomogenity trhu), posouzení jejich důvodnosti by vyžadovalo přistoupit k věcnému posouzení věci. K tomu však může být přistoupeno až po odstranění procesních vad, zakládajících nezákonnost přezkoumávaného rozhodnutí. Obdobně je

tomu v případě tvrzení o neexistenci jednoznačných důkazů o koordinaci účastníků prováděné na půdě ČAPPO (bod 2). Soud se proto posuzováním důvodnosti těchto tvrzení na tomto místě nezabýval.

Porušení zásady presumpce neviny a zásady *in dubio pro reo* (bod 10 a 35) a opomenutí dalších soutěžitelů coby možných účastníků řízení (body 13, 31 a 37)

Posouzení těchto žalobních bodů by opět bylo podmíněno posouzením hmotněprávní stránky věci; ze stejných důvodů jako v předcházejícím bodě se proto soud na tomto místě důvodností uvedených žalobních námitek nezabýval.

Překážka věci rozhodnuté ve vztahu k předchůdci žalobce c) (společnosti Aral ČR, a. s.)

Dovolává-li se žalobce c) toho, aby zdejší soud *ex officio* rozhodl, že ve vztahu k jeho předchůdci (společnosti Aral ČR, a. s.) již nebylo možno vydat napadené rozhodnutí, a to pro překážku *res iudicata*, nemůže s ním zdejší soud souhlasit, neboť takovou překážku neshledal. Žalobce c) spatřuje překážku věci rozhodnuté v tom, že rozhodnutím žalovaného ze dne 6. 10. 2003 bylo předmětné správní řízení se společností Aral ČR, a. s. zastaveno. Vzhledem k tomu, že tato společnost proti tomuto rozhodnutí nepodala rozklad, nabylo vůči ní právní moci. Skutečnost, že k rozkladu ostatních žalobců bylo rozhodnutí žalovaného následně jeho předsedou zrušeno, na tom podle žalobce c) nemá žádný vliv. Zdejší soud však s takovým závěrem nesouhlasí. Rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 10. 2003 bylo totiž v celém rozsahu rozhodnutím jeho předsedy ze dne 5. 2. 2004 zrušeno a vráceno žalovanému k dalšímu řízení. Podle názoru zdejšího soudu v takovém případě nemůže zrušené rozhodnutí zakládat překážku věci rozhodnuté.

Pokud se na podporu svého závěru dovolává žalobce c) rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 1. 3. 1996, č. j. 6 A 4/95-29, tak z tohoto rozhodnutí nelze závěr, který žalobce zastává dovodit. Ani z rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 12. 1997, č. j. 6 A 216/95-23, podle názoru zdejšího soudu nic takového neplyne. Vrchní soud zde konstatoval, že rozhodnutí správního orgánu o pokutě uložené jednomu účastníku správního řízení, které jím nebylo napadeno rozkladem, nabývá právní moci bez ohledu na to, že tímtéž správním aktem byla uložena pokuta ještě druhému účastníku řízení, který proti ní rozkladem brojil. Správní orgán, rozhodující o rozkladu, nemůže proto v řízení na II. stupni v takovém případě změnit výrok o pokutě, uložené prvnímu účastníku řízení. Podle názoru zdejšího soudu popsaný rozsudek dopadá na situaci, kdy byl správní delikt shledán a potvrzen i orgánem druhostupňovým. V daném případě však byla situace odlišná, neboť předseda žalovaného rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 10. 2003 zrušil, mj. právě z důvodu, že žalovaný dospěl k nesprávnému právnímu závěru ohledně zastavení řízení se společností Aral ČR, a. s. (předseda žalovaného dospěl k závěru, že k zastavení řízení dojít nemělo). Předmětné prvostupňové rozhodnutí tak bylo v celém rozsahu zrušeno a věc vrácena žalovanému k novému řízení (§ 59 odst. 3 a § 61 odst. 3 správního řádu). Nic na tom nemění, že se tak stalo v řízení o rozkladech podaných jinými účastníky,

neboť v tomto řízení byl rozkladový orgán oprávněn přezkoumat napadené rozhodnutí v celém rozsahu (§ 59 odst. 1 a § 61 odst. 3 správního řádu). I kdyby však nebyl podán žádný rozklad, byl by předseda žalovaného, pokud by shledal, že bylo provstupňové rozhodnutí vydáno v rozporu se zákonem (tedy tak jako shledal v daném případě), oprávněn zrušit toto rozhodnutí mimo odvolací řízení podle § 65 odst. 2 správního řádu. Původní prvostupňové rozhodnutí tak bylo řádně zrušeno a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení; podle názoru zdejšího soudu tedy vydání nového rozhodnutí ve vztahu ke společnosti Aral ČR, a. s., resp. k jejímu právnímu nástupci překážka věci rozhodnuté nebránila.

Nepřezkoumání prvostupňového rozhodnutí předsedou žalovaného v plném rozsahu (bod 8)

Tato žalobní námitka, uvedená opakovaně v žalobě žalobce c), nebyla blíže konkretizována. S ohledem na existenci dispoziční zásady [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s., § 75 odst. 2, věta první s. ř. s.] není soud povinen, ale ani oprávněn, dovozovat jakékoli důvody nezákonnosti za žalobce. Touto žalobní námitkou se proto soud pro její nekonkrétnost zabývat nemohl.

V. Závěr

S ohledem na všechny skutečnosti výše popsané lze tedy uzavřít, že soud podaným žalobám přisvědčil především v jejich námitkách, týkajících se nesprávného procesního postupu v případě procesního nástupnictví po účastnících, kteří v průběhu správního řízení zanikli a v případě namítané nepřezkoumatelnosti rozhodnutí pro nedostatek důvodů. Zbývající žalobní námitky byly dílem shledány důvodnými, avšak zpravidla bez toho, že by bez dalšího zakládaly nezákonnost meritorního rozhodnutí, dílem pak byly shledány jako nedůvodné. V novém rozhodnutí nechť předseda žalovaného odstraní nedostatky, které zdejší soud v jeho rozhodnutí shledal a výše popsal, zejména zásadní procesní pochybení ve vztahu k procesnímu nástupnictví, a dále nechť se řádně vypořádá se všemi námitkami obsaženými v rozkladech žalobců a důkazně podloží údajné dlouhodobé sledování trhu a závěr o neoligopolním charakteru trhu na základě hodnoty HHI indexu.

Pokud jde o žalobní námitky, které rozporovaly věcné posouzení věci, těmi se soud za tohoto stavu věci zabývat nemohl, neboť k posouzení věcné správnosti závěru žalovaného může být přistoupeno až poté, kdy budou odstraněny procesní vady, zakládající nezákonnost přezkoumávaného rozhodnutí

Podle § 76 odst. 1 písm. a) a c) s. ř. s. soud zruší napadené rozhodnutí bez jednání pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí, jakož i pro podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, mohlo-li mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Vzhledem k tomu, že soud v projednávané věci shledal jak nepřezkoumatelnost tak existenci procesních vad, které měly vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, nezbylo mu, než toto rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a) a c) a § 78 odst. 1 s. ř. s. bez jednání zrušit a věc současně

vrátit žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V něm je žalovaný vázán právním názorem zdejšího soudu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

Vzhledem k tomu, že vady řízení lze podle názoru zdejšího soudu odstranit v řízení druhostupňovém, nezrušil soud rozhodnutí vydané v prvním stupni.

VI. Náklady řízení

Výrok o nákladech řízení o žalobě se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobci byli ve věci úspěšní, neboť soud k jejich žalobám rozhodnutí žalovaného zrušil, a proto jim přísluší náhrada nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému.

V případě žalobců a), b) a e) tvoří náklady řízení částka za zaplacený soudní poplatek za žalobu ve výši 2 000,- Kč, dále odměna zástupců za tři úkony právní služby – převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby a repliky - po 1000,- Kč a tři paušální náhrady hotových výdajů po 75,- Kč, s navýšením o částku odpovídající DPH, to vše podle § 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. a) a d), § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytnutí právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném do 31. 8. 2006 (čl. II. zákona č. 276/2006 Sb.), a § 57 odst. 2 s. ř. s.; celkem se jedná o částku 5 870,- Kč, kterou je žalovaný povinen zaplatit k rukám zástupců žalobců v soudem stanovené lhůtě.

Pokud jde o žalobce c), tvoří náklady řízení za žalobu částka za zaplacený soudní poplatek ve výši 2 000,- Kč, dále odměna zástupce za dva úkony právní služby – převzetí a příprava zastoupení a podání žaloby - po 1000,- Kč a dvě paušální náhrady hotových výdajů po 75,- Kč, s navýšením o částku odpovídající DPH, to vše podle § 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. a), d), § 13 odst. 3 advokátního tarifu, ve znění účinném do 31. 8. 2006 (čl. II. zákona č. 276/2006 Sb.), a § 57 odst. 2 s. ř. s. a dva úkony právní služby – replika a další podání soudu - po 2100,- Kč a dvě paušální náhrady hotových výdajů po 300,- Kč, podle § 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. d), § 13 odst. 3 advokátního tarifu, s navýšením o částku odpovídající DPH podle § 57 odst. 2 s. ř. s.; tedy 10 340,-Kč. Součástí nákladů řízení žalobce c) jsou i náklady řízení, které vznikly společnosti OMV PLUS ČR, a. s., jejímž procesním nástupcem se žalobce c) stal. Jedná se o zaplacený soudní poplatek za žalobu ve výši 2 000,- Kč a o odměnu zástupce za dva úkony právní služby – převzetí a příprava zastoupení a podání žaloby - po 1000,- Kč a dvě paušální náhrady hotových výdajů po 75,- Kč, s navýšením o částku odpovídající DPH, to vše podle § 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. a) a d), § 13 odst. 3 advokátního tarifu, ve znění účinném do 31. 8. 2006 (čl. II. zákona č. 276/2006 Sb.), a § 57 odst. 2 s. ř. s., tedy 4 580,- Kč. Celkem se tak jedná o částku 14 920,- Kč, kterou je žalovaný povinen zaplatit k rukám zástupce žalobce c) v soudem stanovené lhůtě.

Žalobci d) vznikly náklady řízení za žalobu ve výši zaplaceného soudního poplatku v částce 2 000,- Kč a odměny zástupce za dva úkony právní služby – převzetí a příprava zastoupení a podání žaloby - po 1000,- Kč a dvě paušální náhrady hotových výdajů po 75,- Kč, s navýšením o částku odpovídající DPH, to vše podle § 7, § 9

odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. a) a d), § 13 odst. 3 advokátního tarifu, ve znění účinném do 31. 8. 2006 (čl. II. zákona č. 276/2006 Sb.), a § 57 odst. 2 s. ř. s., celkem se tedy jedná o částku 4 580,- Kč, kterou je žalovaný povinen zaplatit k rukám zástupce žalobce d) v soudem stanovené lhůtě.

Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti proti předchozímu rozsudku zdejšího soudu se rovněž opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 110 odst. 2 věty první s. ř. s. V tomto řízení byl sice žalovaný úspěšný, avšak tento úspěch nijak neovlivnil to, že v řízení o žalobě (tj. ve věci) úspěšný nebyl. Náhrada nákladů řízení mu tak přiznána nebyla.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí, je přípustná kasační stížnost za podmínek § 102 a násl. s. ř. s., kterou lze podat do dvou týdnů po jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu prostřednictvím Krajského soudu v Brně. Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něho jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání (§ 105 odst. 2 a § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).

V Brně dne 16. září 2010

JUDr. Jana Jedličková
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Lucie Gazdová